

BLÅ FLAG

STRANDKRITERIER

2024

INTRODUKTION	3
MILJØ-/NATURFORMIDLING OG INFORMATION	5
<i>Kriterie 1. Information angående Blå Flag programmet skal være tilgængeligt</i>	5
<i>Kriterie 2. Der skal fremmes og gennemføres miljø/naturformidlingsaktiviteter for strandens brugere</i>	6
<i>Kriterie 3. Information om badevandskvalitet skal være tilgængeligt</i>	7
<i>Kriterie 4. Oplysninger om lokale økosystemer og natur/miljøforhold skal være tilgængelige</i>	8
<i>Kriterie 5. På stranden skal der være opsat et oversigtskort over strandens faciliteter mv.</i>	8
<i>Kriterie 6. Ordensregler for brug af strandområdet skal være tilgængelige</i>	9
VANDKVALITET	10
<i>Kriterie 7. Stranden skal opfylde kravene til badevandprøveudtagninger og prøveudtagningsfrekvens</i>	10
<i>Kriterie 8. Stranden skal opholde det Europæiske Badevandsdirektiv, de danske myndigheders og Blå Flags krav til badevandet</i>	12
<i>Kriterie 9. Strandområdet må ikke påvirkes af udledning af industrielt el. sanitært spildevand</i>	13
<i>Kriterie 10. Stranden skal overholde grænseværdierne for E. coli og Intestinale Enterokokker</i>	13
<i>Kriterie 11. Stranden skal opfylde Blå Flag krav om følgende fysiske parametre</i>	14
MILJØFORVALTNING	15
<i>Kriterie 12. Kommunen bør oprette et strandforvaltningsudvalg</i>	15
<i>Kriterie 13. Al drift og udvikling af strandområdet og det nære bagland skal overholde national lovgivning</i>	15
<i>Kriterie 14. Fredede og sårbare naturområder skal passes</i>	16
<i>Kriterie 15. Stranden skal holdes fri for affald</i>	16
<i>Kriterie 16. Kun store mængder af alger/tang på stranden må fjernes</i>	17
<i>Kriterie 17. Stranden skal have et tilstrækkeligt antal vedligeholdte affaldsspande, der tømmes regelmæssigt</i>	18
<i>Kriterie 18. Der skal være faciliteter til affaldssortering på eller ved stranden</i>	19
<i>Kriterie 19. Stranden skal have et tilstrækkeligt antal toiletter</i>	19
<i>Kriterie 20. Toiletfaciliteterne skal holdes rene</i>	20
<i>Kriterie 21. Kommunen skal have styr toiletternes spildevand</i>	20
<i>Kriterie 22. På stranden er det forbudt at efterlade affald, campere eller at køre med private motorkøretøjer</i>	20
<i>Kriterie 23. Hunde og andre husdyr må ikke opholde sig på stranden</i>	21
<i>Kriterie 24. Alle strandens bygninger og faciliteter skal være vedligeholdte</i>	22
<i>Kriterie 25. Følsomme marine eller limniske habitater i nærheden af stranden skal beskyttes</i>	22
<i>Kriterie 26. Der bør opfordres til brug af miljøvenlige transportmidler til og fra stranden</i>	22
SIKKERHED OG SERVICE	23
<i>Kriterie 27. Passende sikkerhedsforanstaltninger skal gennemføres</i>	23
<i>Kriterie 28. Førstehjælpsudstyr skal være at finde på eller ved stranden</i>	25
<i>Kriterie 29. Kommunens beredskabsplan skal omfatte stranden og indeholde retningslinjer i forbindelse med en forureningsulykke</i>	26
<i>Kriterie 30. Kommunen skal iværksætte tiltag, som kan forhindre og forebygge konflikter mellem strandens brugere</i>	27

<i>Kriterie 31. Det skal være sikkert for brugerne at bruge stranden og der skal være fri adgang for alle</i>	28
<i>Kriterie 32. Der bør være adgang til rent drikkevand</i>	29
<i>Kriterie 33. Mindst en af kommunens Blå Flag strande skal have handicapfaciliteter, så handicappede har adgang til strandområdet og handicaptoulet</i>	29
Bilag A. Dispensationssager	31
Bilag B: Information om Blå Flag programmet skal være tilgængeligt	32
Bilag C: Retningslinjer for miljø/naturformidlingsaktiviteter	34
Bilag D: Anbefalinger til præsentation af vandkvalitetsoplysninger på Blå Flag strande.	36
Bilag E: 95. percentil	37
Bilag F: Renholdsindex – en metode til at kortlægge affaldsstatus på stranden	38
Bilag H: Retningslinjer for arrangementer på Blå Flag strande	40
Bilag I – Vejledning til risikovurdering af strande	41
Bilag J – Blå Flag retningslinjer for videre udvikling af strandforvaltningen	43

INTRODUKTION

Blå Flag programmet er ejet af, og styres af, den ikke-statslige non-profit organisation FEE (Foundation for Environmental Education). Blå Flag programmet startede i Frankrig i 1985, og i 1987 blev Blå Flag programmet bredt ud til andre Europæiske lande. I 2001 bredte det sig uden for Europa, da Sydafrika tilsluttede sig programmet som det første ikke-europæiske land. I dag er Blå Flag blevet et globalt program med et stadigt stigende antal lande, der deltager i programmet.

Blå Flag programmet fremmer en bæredygtig udvikling inden for det marine såvel som det limnologiske område. Blå Flag opfordrer lokale myndigheder og strandoperatører til at opnå høje standarder for vandkvalitet, miljøledelse, miljøuddannelse og sikkerhed. Gennem årene er Blå Flag programmet blevet et højt respekteret og anerkendt miljømærke, der arbejder for at samle turisme- og miljøsektoren lokalt, regionalt og nationalt.

Formålet med denne vejledning er at uddybe og forklare strandkriterierne samt at give retningslinjer til nuværende og kommende Blå Flag strande, om hvordan kriterierne opfyldes. Det er hensigten at forklare baggrunden for kriterierne samt at give nogle værktøjer og anbefalinger til miljøarbejdet på stranden.

Kriterierne kategoriseres som enten obligatoriske eller idealkriterier. De fleste kriterier er obligatoriske, hvilket betyder, at stranden skal opfylde disse for at blive tildelt Blå Flag. Det foretrækkes, at idealkriterierne opfyldes, men det er ikke obligatorisk at gøre dette.

For strande, der allerede har opnået det Blå Flag, kan dette dokument bruges til vejledning til forvaltningen af stranden. Kriterierne tjener også som vejledning for de nationale, regionale og internationale Blå Flag juryer, når beslutningen om tildeling af Blå Flag skal besluttes.

I Blå Flag sæsonen (1. juni – 31. august/ 15. september) skal flaget være hejst på stranden. Flaget er ikke kun et symbol på, at stranden deltager i Blå Flag programmet, men også en indikation på overholdelse af kriterierne. Flaget skal enten være hejst 24 timer i døgnet i Blå Flag sæsonen, eller kun i det tidsrum alle kriterierne kan overholdes. I tilfælde af sidstnævnte skal der være tilstrækkelig skiltning, der angiver det tidspunkt, hvor tjenester (f.eks. livreddere) og faciliteter (f.eks. toiletter) er i drift.

Hvis en strand, der har fået tildelt Blå Flag, ikke opfylder kriterierne for Blå Flag, kan flaget trækkes tilbage permanent eller midlertidigt. Der er flere grader af manglende kriterieopfyldelse:

1. **En mindre mangel** er, når der kun er et problem med overholdelsen af ét kriterie af mindre konsekvens for strandgæsternes sundhed og sikkerhed eller for miljøet. Hvis der er en mindre mangel, som kan rettes op med det samme, bliver flaget ikke trukket tilbage, og manglen registreres kun i kontrolrapporten. Hvis en mindre mangel derimod ikke kan rettes op med det samme, får stranden 10 dage til at opfylde det manglende kriterium. Flaget trækkes midlertidigt tilbage, indtil alle manglerne er udbedret, og det registreres på den danske og internationale Blå Flags hjemmeside.
2. **Flere mangler** er, når der er et problem med overholdelsen af to til tre kriterier af

mindre konsekvens for strandgæsternes sundhed og sikkerhed eller for miljøet. Ved flere mangler får kommunen 10 dage til at opfylde de manglende kriterier, og flaget trækkes tilbage, indtil alle problemerne er udbedret. Den midlertidige tilbagetrækning af flaget registreres på den danske og internationale Blå Flag hjemmesiden.

3. **En stor mangel** er, når der er et problem med overholdelsen af ét eller flere kriterier af stor konsekvens for strandgæsternes sundhed eller sikkerhed eller for miljøet, såvel som den generelle opfattelse af stranden og dermed Blå Flag programmet. Ved en stor mangel tilbagetrækkes flaget med det samme og for resten af sæsonen. Det skal angives tydeligt på strandens informationstavle, at flaget er tilbagetrukket. Ligeledes skal den danske og internationale Blå Flag hjemmeside opdateres.

I tilfælde af mangler i kriterieopfyldelsen skal den nationale Blå Flag operatør straks informere kommunen om de(n) observerede mangel(mangler). Kommunen skal informere den nationale operatør om overholdelse af de manglende kriterier ved fremlæggelse af den nødvendige dokumentation. Herefter kan flaget hejses igen. Den nationale operatør bør overveje en opfølgingskontrol for at tjekke, om stranden atter overholder alle kriterier. I tilfældet af at kommunen ikke retter kriterieovertrædelsen og fremlægger den nødvendige dokumentation inden for 10 dage, skal den nationale operatør sørge for at strandens flag trækkes tilbage resten af sæsonen.

I tilfælde af at forholdene ændrer sig på stranden og flaget midlertidigt trækkes tilbage, f.eks. når klimatiske begivenheder forårsager skader på stranden, eller der opstår en nødsituation, skal kommunen informere den nationale operatør, og den danske og internationale hjemmeside skal opdateres.

Udover at opdatere strandens status på den danske og internationale Blå Flag hjemmeside skal den nationale repræsentant informere det internationale sekretariat om overtrædelsen. Hvis overtrædelsen noteres af en international kontrollør, skal den nationale repræsentant give feedback til det internationale sekretariat inden for 30 dage.

Ansøgeren om Blå Flag til en strand skal være den myndighed, der er ansvarlig for stranden. En strand er berettiget til Blå Flag, hvis området følger nationale love samt har de fornødne faciliteter og tjenester til at opfylde Blå Flag kriterierne.

En strand skal være tilgængelig for alle (uanset alder, køn, politiske overbevisninger, religion m.m.) før der kan ansøges om Blå Flag. Det er at foretrække, at strandens brugere har fri adgang til Blå Flag stranden, dvs. at kunne bruge stranden og dens faciliteter uden at betale et gebyr. Blå Flag tillader dog, at nogle strande, f.eks. private strande, kan opkræve et mindre beløb for adgang til stranden. Andre betalinger kan opkræves for ydelser i området, f.eks. parkering eller udlejning af udstyr. Hvis en strand ønsker at opkræve et indgangsgebyr på mere, end hvad der svarer til 30 US dollars, skal der ansøges om en dispensation ved den internationale jury.

FEE og den nationale operatør forbeholder sig ret til at nægte eller tilbagekalde Blå Flag fra enhver strand, hvor den lokale myndighed er ansvarlig for overtrædelse af nationale miljøbestemmelser eller på anden måde virker i strid med målsætningen og ånden i Blå Flag programmet. Blå Flag strande er underlagt anmeldte og/eller uanmeldte kontrolbesøg fra den nationale operatør eller FEE International.

MILJØ-/NATURFORMIDLING OG INFORMATION

Alle strande skal udbyde mindst fem miljø-/naturformidlingsaktiviteter til offentligheden - fortrinsvist i løbet af Blå Flag sæsonen. Strande, der ligger i samme kommune, må gerne udbyde de samme fem miljø-/naturformidlingsaktiviteter. Alle strande skal have mindst en Blå Flag informationstavle med al den information, der er påkrævet i de nedenstående kriterier. For lange strande anbefales det, at man har mere end en informationstavle (cirka en pr 500 meter). Alle Blå Flag informationstavler skal følge nationale standarder i forhold til information, indhold og design.

Kriterie 1. Information angående Blå Flag programmet skal være tilgængeligt

Information om Blå Flag programmet skal være tilgængeligt på Blå Flag informationstavlen, herunder de mest basale ting som en Blå Flag strand opfylder. Det korrekte Blå Flag logo skal bruges. Desuden skal oplysninger om Blå Flag sæsonens varighed være oplyst. Turistkontorerne bør også have tilgængelig information om Blå Flag kampagnen. Blå Flag materialet bør være oversat til relevante sprog (i Danmark er det engelsk og tysk).

Der skal være henvisninger til, hvor gæsterne kan få yderligere information, samt hvordan man kommer i kontakt med de lokale, nationale og internationale Blå Flag repræsentanter.

Hvis det Blå Flag inddrages midlertidigt eller resten af sæsonen, skal årsagen tydeligt fremgå på informationstavlen.

Der kan informeres om Grøn Nøgle, som er en anden miljømærkeordning af FEE, hvor denne tekst f.eks. bruges: "Sammen med Blå Flag udvikler Foundation for Environmental Education (FEE) også et andet miljømærke til boliger: Grøn Nøgle. Find mere information på: www.greenkey.dk"

Bilag B giver et eksempel på, hvordan Blå Flag informationen kan blive præsenteret.

Anbefalinger / forklaringer

- Det anbefales at bruge det materiale, som Friluftsrådet allerede har fremstillet til formålet. Det kan hentes fra Blå Flag databasen: <http://www.blaaflag-tastselv.dk/>
- Kommunen kan også producere deres eget Blå Flag materiale, men det er vigtigt, at materialet har de korrekte oplysninger og opfylder Blå Flags minimumskrav.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 2. Der skal fremmes og gennemføres miljø/naturformidlingsaktiviteter for strandens brugere

Miljø/naturformidlingsaktiviteterne fremmer målene for Blå Flag programmet ved:

- At øge bevidstheden og omsorgen for det lokale miljø og den lokale natur hos rekreative brugere og beboere.
- At uddanne personale og turistudbydere i miljø/naturspørgsmål.
- At tilskynde lokale interessenter til at deltage i miljøforvaltning i området.
- At fremme bæredygtig rekreation og turisme i området.
- At fremme udveksling af idéer og indsatser mellem Blå Flag programmet og andre FEE-programmer.

De planlagte miljø/naturformidlingsaktiviteter for den kommende sæson skal være inkluderet i ansøgningen sammen med en liste over aktiviteter udbudt i den forrige Blå Flag sæson (hvis det er relevant). Der kan ændres i indholdet af aktiviteterne frem til udgangen af maj måned.

Uanset antallet af strande i kommunen skal der som minimum gennemføres fem forskellige miljø/naturformidlingsaktiviteter i kommunen – fortrinsvist i løbet af Blå Flag sæsonen. Aktiviteterne bør have fokus på natur, miljøproblemer eller bæredygtighed generelt. Ikke alle aktiviteter behøver at foregå på stranden, men mindst en til to aktiviteter bør foregå på stranden og have et direkte fokus på det lokale strandmiljø. Aktiviteterne kan have forskellige målgrupper: turister, strandens gæster, børn, familier, lokalbefolkningen, skoleelever osv.

Miljø/naturformidlingsaktiviteterne skal være fagligt relevante, og hvert år skal kommunerne evaluere de gennemførte aktiviteter med henblik på konstant at forbedre dem.

Der skal informeres om aktiviteterne på strandens informationstavle(r). Oplysningerne bør også være på turistkontoret, kommunens hjemmeside og/eller andre elektroniske medier. Der skal informeres om aktivitetens titel, tid, sted, mødested, eventuel tilmelding og eventuel brugerbetaling.

Miljø/naturformidlingsaktiviteterne skal som udgangspunkt være et gratis tilbud til den offentlige befolkning, men der må gerne være en mindre brugerbetaling ved udgiftstunge arrangementer såsom sælsafari og lignende arrangementer, som involverer leje af både eller andre faciliteter.

Hvis der findes specielle fredede eller sårbare naturområder nær Blå Flag stranden (dette gælder også marine naturområder), anbefales det at nogle af miljø/naturformidlingsaktiviteterne omhandler disse naturområder.

Eksempler på miljø/naturformidlingsaktiviteter kan downloades fra den internationale Blå Flag hjemmeside (www.blueflag.global).

Bilag C giver yderligere baggrund for miljø/naturformidlingsaktiviteterne.

Anbefalinger / forklaringer

- Brug naturvejledere, grønne guider eller lokale natur/miljøorganisationer til at arrangere og gennemføre aktiviteterne.
- Aktiviteterne kan udformes som: naturvejlederevents, udflugter, miljø- og eller naturudstillinger og trykt materiale i form af brochurer, artikler, seminarer, workshops, konferencer eller lign.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 3. Information om badevandskvalitet skal være tilgængeligt

Information om badevandskvalitet skal oplyses på Blå Flag informationstavlen. Informationen skal som minimum indeholde resultatet af den sidste badevandsprøveudtagning, og datoen for denne måling skal angives. Informationerne skal præsenteres klart og præcist i en letforståelig form. Der bør benyttes figurer med letgenkendelige symboler, som henviser til de fundne resultater. Retningslinjerne for prøvetagningsfrekvenser, samt under hvilke betingelser Blå Flag kan trækkes tilbage bør også oplyses.

Badevandsdataene på informationstavlen må højst være 20 dage gamle. De komplette og detaljerede data skal kunne stilles til rådighed af kommunen på enhver anmodning.

Bilag D giver et eksempel på, hvordan denne information kan blive præsenteret.

Anbefalinger / forklaringer

- Prøveudtagningspunkterne skal være indtegnet på det kort over stranden og dens faciliteter, som indsendes til Friluftsrådet sammen med ansøgningen til Blå Flag kampagnen. Dette kort danner basis for Blå Flag kampagnens vurdering af, om der er tilstrækkeligt med prøveudtagningspunkter ved de enkelte strande.
- Det anbefales at bruge det materiale, som Friluftsrådet allerede har fremstillet til formålet. Materialet kan hentes i Blå Flag databasen: <http://www.blaaflag-tastselv.dk/>
- Hvis I selv henter skemaet i Blå Flag databasen, kan I løbende skrive data ind, når I modtager dem. Herefter kan I udskrive dem og sætte dem op på stranden.
- Informationer om strandens badevandskvalitet skal være tilgængelig på kommunens hjemmeside og dermed opfyldes kravet om at data altid stilles til rådighed af kommunen.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 4. Oplysninger om lokale økosystemer og natur/miljøforhold skal være tilgængelige

Formålet med dette kriterium er at sikre at strandens brugere er velinformerede om eventuelle fredede og sårbare naturområder på eller nær stranden. Samtidig skal kriteriet sikre, at strandens brugere opmuntres til at bruge og nyde naturværdierne på en ansvarlig måde. Det er vigtigt, at brugere er velinformerede om forholdsregler i forbindelse med disse naturområder.

Information om kystnære økosystemer, vådområder, unikke habitater og følsomme naturområder skal opsættes på eller nær Blå Flag stranden. Informationen skal indeholde detaljer om naturområderne og et regelsæt for færdsel til de besøgende. Hvis al informationen ikke findes på Blå Flag informationstavlen, skal der henvises til, hvor de besøgende kan finde mere information.

Relevant miljø/naturinformation kan også sættes op ved turistseværdigheder, ved naturområderne eller være tilgængelig på turistkontorerne. Informationen kan udgives som brochure, pjecer eller i lokale medier. Blå Flag materialet bør også være tilgængeligt på relevante sprog (engelsk og tysk).

Hvis der findes særlig følsomme undervandsmiljøer i området, skal der gives information om disse for dykkende og snorklende personer.

Anbefalinger / forklaringer

- Der findes en Blå Flag plakat som kan bruges til at informere om lokale sårbare/fredede naturområder.
- Med naturområder nær stranden menes områder inden for gåafstand fra stranden.
- Undersøg først, om der er fredede og/eller sårbare naturområder i nærheden af stranden, som der skal informeres om. Undersøg dernæst, om der findes eksisterende informationsmateriale i forvejen, eller om der er materiale, som nemt kan tilpasses stranden.
- Hvis der ikke eksisterer noget materiale, kan det undersøges, om nogle kan hjælpe med at udarbejde materialet. Der kan tages kontakt til lokale naturvejledere, Grønne Guider, turistkontorer, lokale DN-organisationer el.lign. Der kan også samarbejdes med lokale naturformidlingscentre med videre.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 5. På stranden skal der være opsat et oversigtskort over strandens faciliteter mv.

Der skal ved Blå Flag informationstavlen opsættes et oversigtskort over strandens faciliteter og udstyr. På kortet skal der også være en angivelse af Blå Flag zonens udstrækning. Kortet skal være i god kvalitet og være letlæseligt.

Det anbefales at der benyttes piktogrammer.

Kortet over stranden skal vise placeringen af (hvis relevant):

- "Du er her" markering
- Livredningsområde og/eller livredningsudstyr
- Førstehjælpskasse
- Nødtelefon (eller piktogram for mobildækning hvis der er risikovurderet i forhold til nødtelefon)
- Toiletter (inklusive handicaptolletter hvis relevant)
- Drikkevand
- Parkeringsareal for biler og cykler (markeres på stranden, hvis denne bruges til parkering)
- Campingplads eller andre overnatningsmuligheder på/nær stranden
- Affaldssortering og affaldsspande
- Badevandsprøvetagningspunkt
- Adgangsveje til stranden - også for kørestolsbrugere
- Eventuel zonerings på stranden og i vandet
- Offentlig transport i det omfang det er relevant
- Gangstier
- Markering af Blå Flag zonen
- Blå Flag informationstavlens placering
- Lokale vartegn
- Overløbsudledninger
- Nærværende arealer med følsom natur og/eller fredede arealer
- Kompasretning (nordpil)
- Skalabar

Anbefalinger/forklaringer

- Som udgangspunkt skal kortet minimum være på informationstavlen, men det kan også være ved nedgangsveje til stranden, ved livredder, toiletbygning eller andre relevante steder.
- Friluftsrådet har fremstillet en blank skabelon til oversigtskortet, som kan hentes på ansøgningsdatabasen. Kommunen kan også selv udvikle eget oversigtskort, forudsat at kortene indeholder alle de ovennævnte elementer og har Blå Flag logoet.
- Det er en god ide at bruge luftfotografier, så de besøgende nemt kan få et indtryk af strandens beskaffenhed, afstande og topografi.
- Et oversigtskort medfører, at der ikke nødvendigvis behøves så mange skilte på eller ved stranden, og dermed undgås en skilteskov. Når kortet er opsat, kan det vurderes, om nogle af de nuværende skilte er blevet overflødige.
- Brug en person, der ikke kender stranden, til at afprøve om kortet virker efter hensigten.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 6. Ordensregler for brug af strandområdet skal være tilgængelige

Strandens gæster skal informeres om regler for brug af strandområdet. Ordensregler og evt. ordensreglement skal være på strandens informationstavle, og skal yderligere være

markeret med skiltning ved eller på stranden. Piktogrammer skal bruges i det omfang, det giver mening, for at hjælpe med forståelsen af ordensreglerne.

Strandens ordensregler skal omhandle og indbefatte alle de aktiviteter, der er på eller ved stranden.

Ordensreglerne skal som minimum inkludere regler for dyr, zoneinddeling, brug af skraldespand, evt. køretøjer på stranden, camping, bål og regler for lystfiskeri.

Hvis der findes perioder med livredder og/eller specielt livredningsudstyr, skal længden af denne periode oplyses på informationstavlen. En forklaring af brugen af flag på stranden skal også oplyses.

Anbefalinger/forklaringer

- Det anbefales at bruge det materiale, som Friluftsrådet allerede har fremstillet til formålet. Plakaterne kan hentes i ansøgningsdatabasen.
- Gennemgå, hvilke risikofaktorer der kan være på stranden, og brug informationerne til at forebygge uheld.
- Almindelige ordensregler bør også oversættes til engelsk og tysk.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

VANDKVALITET

Blå Flag programmet kræver, at strandene har den bedste badevandskvalitet, dvs. "udmærket", som defineret i det Europæiske Badevandsdirektiv.

Kriterie 7. Stranden skal opfylde kravene til badevandprøveudtagninger og prøveudtagningsfrekvens

Badevandsprøveudtagninger skal følge reglerne i det Europæiske Badevandsdirektiv. En Blå Flag strand skal have mindst et prøveudtagningspunkt. Antallet og placeringen af prøveudtagningspunkterne skal afspejle både koncentrationen af badegæster og mulige forureningskilder. Først og fremmest skal der udtages prøver på det sted, hvor der er flest badegæster. Derudover skal der udtages prøver ved potentielle forureningskilder som f.eks. et å-udløb, overløbsledninger og lignende. Alternativt kan disse udløb testes ved kilden for at dokumentere, at de opfylder Blå Flag kampagnens krav til badevandskvalitet.

Badevandsprøverne skal tages inden for det område, hvor der søges om Blå Flag, og prøvepunktet skal markeres på strandens oversigtskort. Der skal både tages prøver for mikrobiel og fysisk-kemiske parametre.

Alle badevandsprøvetagningerne for de ansøgende strande skal overholde Blå Flags krav og standarder til badevandskvalitet.

Hvor ofte skal der udtages prøver?

Generelt skal reglerne i det Europæiske Badevandsdirektiv følges. Dog er der på Blå Flag badesteder krav om flere badevandsprøver (minimum 10 prøver), samt en øget frekvens (maksimalt 17 kalenderdage mellem prøveudtagningerne).

Den første prøve skal tages 5–10 dage før 1. juni. I alt skal der tages min. 10 badevandsprøver.

Der må højst være 17 kalenderdage mellem prøveudtagningerne. Prøveudtagningerne skal foretages igennem hele Blå Flag badesæsonen. Der må højst være 17 kalenderdage mellem den sidste prøveudtagning og sæsonens slutdato.

Blå Flag sæson løber frem til den 15. september, men kommunen kan vælge at afkorte sæsonen til den 1. september. Ønsker man at afkorte sæsonen, skal det stå i ansøgningen til Blå Flag. Flaget må hejses fra den 1. juni og skal senest hejses den 1. juli.

Ansøgeren har ansvaret for, at Blå Flags krav til prøveudtagningsfrekvens er overholdt, og at måleværdierne tjekkes for evt. overskridelser. Der kan dispenseres for fejl ved prøveudtagningsfrekvens og begyndelses- og slutdato op til plus/minus 2 dage, ud fra almindelige driftsmæssige hensyn.

Hvis der er fejl i prøveudtagningsfrekvensen, som overskrider 19 dage, skal ansøgningen indsendes som en dispensationsansøgning. Der kan gives dispensation hvis overskridelsen kan begrundes.

Hvis prøveresultaterne viser en tendens til en stigning af mulige forureningskilder, anbefales det, at frekvensen af prøveudtagninger øges for hurtigt at opdage en mulig forurening.

I tilfælde af kortvarig forurening tages der én supplerende prøve for at bekræfte, at hændelsen er ophørt indenfor 72 timer. Denne prøve er ikke en del af det datasæt, der danner grundlag for badevandskvaliteten. Hvis det er nødvendigt at erstatte en ordinær prøve, tages en ekstra prøve inden for syv dage efter afslutningen af den kortvarige forurening. Diskontering af prøver på grund af kortvarig forurening i sidste vurderingsperiode er max én prøve pr badesæson. Såfremt en prøve diskonteres, skal frekvensen på max 17 kalenderdage fortsat overholdes.

Både den ordinære og den nye prøve skal vedlægges i forbindelse med en dispensationssag til den internationale jury (*se Bilag A for mere information om dispensationssager*).

I tilfælde af at flaget tages ned ved risiko for forurening af badevandet, kan man f.eks. skrive: "Der har for nyligt været usædvanlige vejrforhold, som potentielt kan påvirke badevandskvaliteten på denne strand. Badning frarådes, da risikoen for forurennet vand kan udgøre en sundhedsrisiko for den badende."

Det anbefales, at kommunen indregner en passende sikkerhedsmargen i prøveudtagningsprogrammet i tilfælde af uforudsete hændelser.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 8. Stranden skal opholde det Europæiske Badevandsdirektiv, de danske myndigheders og Blå Flags krav til badevandet

Vandprøverne skal tages af en uafhængig person, der er officielt autoriseret og uddannet til opgaven.

Vandprøverne skal udføres af et uafhængigt og akkrediteret laboratorium, der er nationalt eller internationalt anerkendt for udførelse af mikrobiologiske og fysisk-kemiske analyser. Metoden, der benyttes til testningen og resultatbehandling, skal også være anerkendt.

I tilfældet af at prøveudtageren eller laboratoriet ikke er uafhængig, skal der foreligge en dispensation i forbindelse med strandens ansøgning samt detaljer om, hvorfor dette er tilfældet.

Der skal udarbejdes en prøvetagningskalender inden badesæsonens start. Prøvetagning skal finde sted senest fire dage efter den dato, der angives i prøvetagningskalenderen, medmindre der er ekstraordinære omstændigheder, der forhindrer dette. I et sådanne tilfælde skal den nationale jury forelægge stranden som en dispensationssag til den internationale jury (se Bilag A for mere information om dispensationssager).

Anbefalinger/forklaringer

Ansøgende strande skal opfylde de nationale og EU's krav og standarder for badevand. For at stranden kan tildeles det Blå Flag, skal der være overensstemmelse med de gældende regler for badevandskvalitet i forhold til EU's Badevandsdirektiv (2006/7/EF af 15. februar 2006), og de fysiske og kemiske analyser ved visuel inspektion skal som minimum opfylde de af Naturstyrelsen fastsatte krav hertil (BEK nr. 939 18/09/2012)

Prøvetagningshistorik

For at kunne modtage det Blå Flag skal ansøgende strandes badevand være undersøgt efter samtlige af de ovenstående forskrifter. Det er vigtigt at understrege, at det stadigvæk er et Blå Flag krav, at der udtages minimum 10 badevandsprøver i Blå Flag sæsonen (1. juni – 15. september) – de ti prøver inkluderer den første prøve, som tages 5-10 dage før 1. juni. Blå Flag tildeles på baggrund af badevandsprøver fra de 4 forudgående år.

For helt nye strande, hvor der ikke har været taget badevandsprøver før, skal der foreligge min. 20 badevandsprøver per prøveudtagningspunkt fra sæsonen forinden, inden der ansøges om Blå Flag.

For nye Blå Flag strande, hvor der har været taget badevandsprøver i et eller flere foregående år, skal der minimum foreligge 20 badevandsprøver per prøveudtagningspunkt fordelt på maksimalt 4 år.

Badevandsdata fra den pågældende sæson skal opsættes på Blå Flag informationstavlen i overensstemmelse med kriterie 3. Se Bilag D for eksempel på præsentation af badevandskvalitet på Blå Flag strande.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 9. Strandområdet må ikke påvirkes af udledning af industrielt el. sanitært spildevand

Der skal udarbejdes en badevandsprofil for alle Blå Flag strande. En badevandsprofil skal indeholde identificering af potentielle forureningskilder, en beskrivelse af de fysiske, geografiske og hydrologiske karakterer af badevandet samt en vurdering af potentielle opblomstringer af cyanobakterier og alger.

Det anbefales at der ikke er udledning af industrielt eller sanitært spildevand i og omkring Blå Flag zonen. Hvis der findes sådanne udledninger, skal disse dokumenteres ved ansøgning og der skal være tilgængelig information om disse udløb, som på kort sigt kan have indflydelse på badevandskvaliteten.

Ifølge de internationale Blå Flag regler skal ansøgere dokumentere, at lokalsamfundet opfylder EU-Kommissionens direktiv for byspildevand (91/271/EØF). Dette direktiv er indarbejdet i dansk lovgivning for spildevand.

Med hensyn til industriel forurening skal der informeres om industrielle faciliteter i området nær Blå Flag strandene. Det skal kunne dokumenteres, at myndighederne kontrollerer området for miljømæssig påvirkning, og at der er en nøje overvågning.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 10. Stranden skal overholde grænseværdierne for E. coli og Intestinale Enterokokker

Ansøgende strande skal overholde Blå Flag kampagnens krav og standarder til badevandskvalitet. Dette medfører, at følgende krav skal være overholdt:

Parametre	Saltvand og brakvand	Ferskvand
Termotolerante coliforme/E. coli	Ud fra en vurdering af 95-percentilen (250 cfu/100 ml. vand)	Ud fra en vurdering af 95-percentilen (500 cfu/100 ml. vand)
Intestinale Enterokokker	Ud fra en vurdering af 95-percentilen (100 cfu/100 ml. vand)	Ud fra en vurdering af 95-percentilen (200 cfu/100 ml. vand)

- Cfu = kolonidannende enheder (af bakterier)

Før en strands ansøgning kan blive vurderet, kræver Blå Flag programmet en 95 percentil overholdelse af de ovennævnte grænser. Dette er i overensstemmelse med EU's badevandsdirektiv samt anbefalingen fra Verdenssundhedsorganisationen. Percentilen skal beregnes og overholdes for hver parameter. Som eksempel kan stranden ikke blive tildelt Blå Flag, hvis en 95 percentil overholder grænseværdierne for E. coli, men ikke for Intesinale Enterokokker.

Detaljer om udregning af 95 percentil kan findes i Bilag E. Et beregningsark kan findes på den internationale Blå Flag database. Alle badevandsresultater skal skrives ind i beregningsarket, og percentilen udregnes automatisk. Dette ark skal sendes sammen med ansøgningen.

Der kan ikke gives Blå Flag eller dispensation til en strand, der ikke er karakteriseret som "udmærket".

Som tidligere beskrevet kan en vandprøve kasseres i tilfælde af ekstreme (vejr) forhold. Hvis dette er nødvendigt, skal ansøgende strande søge dispensation. *Bilag A giver mere information om dispensationssager.*

Anbefaling/forklaring

Det Blå Flag skal tages ned og Friluftsrådet orienteres, hvis kommunen vurderer at det er potentielt sundhedsskadeligt at bade. Årsagen til badeforbuddet skal fremgå af informationstavlen. Der findes ikke grænseværdier for enkeltprøver i bekendtgørelsen, men vi anbefaler, at embedslægen kontaktes hvis kommunen er i tvivl og hvis ovennævnte krav overstiges.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 11. Stranden skal opfylde Blå Flag krav om følgende fysiske parametre

Vandkvaliteten påvirkes også af fysiske og kemiske parametre som olie og flydbare materialer.

- Der må ikke være nogen oliefilm synligt på vandoverfladen samt ingen påviselige lugtgener. På land skal stranden overvåges for olie, og beredskabsplaner bør omfatte de nødvendige foranstaltninger i tilfælde af sådan en forurening.
- Der må ikke være flydbare materialer som tjærerester, træ, plastik, flasker, beholdere, glas eller andet forurening i vandet.

Der bør omgående handles, hvis der opdages unormale ændringer i vandets farve, gennemsigtighed, tubiditet mv. Hvis der gentagende gange opdages fysisk og kemisk forurening, skal det Blå Flag tages ned for resten af sæsonen, og stranden vil ikke være berettiget til Blå Flag det følgende år, medmindre betingelserne for en dispensation opfyldes. Andre test kan udføres, såsom vandets pH-værdi (dens værdi ligger fra 6 til 9 i det meste badevand).

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

MILJØFORVALTNING

Kriterie 12. Kommunen bør oprette et strandforvaltningsudvalg

Strandforvaltningsudvalget bør pålægges at sikre overholdelse af alle miljøforvaltningskriterierne. Udvalget bør bestå af relevante interessenter på et lokalt niveau. Relevante interessenter kan være kommunale repræsentanter, hotelbestyrere, livreddere, lokale NGO'er samt andre interessenter som f.eks. repræsentanter fra samfundet, særlige brugergrupper osv.

Udvalget bør samarbejde med og støtte kommunens strandforvaltning samt gennemføre miljørevisioner af stranden og dens faciliteter.

Hvor det er relevant, kan et strandforvaltningsudvalg operere over flere Blå Flag strande inden for en kommune/region. Der behøver altså ikke være et separat udvalg for hver Blå Flag strand.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
	Alle lande

Kriterie 13. Al drift og udvikling af strandområdet og det nære bagland skal overholde national lovgivning

Dette kriterium har til formål at opnå en høj beskyttelse af Blå Flag stranden og den bagvedliggende kyststrækning. Danmark har en række love til dette formål, og disse love skal være overholdt for at få tildelt Blå Flag. Find mere information under www.retsinfo.dk - naturbeskyttelsesloven, planloven mm.

Strandbeskyttelse og klitfredning: Strandbeskyttelseslinjen (som hovedregel 300 meter) og klitfredningsområder er forbudszoner, hvor der ikke må foretages nogen ændring i den eksisterende tilstand i disse zoner.

Kystnærhedszonen: I planloven fastlægges en ca. 3 km bred kystnærhedszone, der omfatter arealer i landzone og sommerhusområder. Herved sikres, at der kun kan planlægges for inddragelse af arealer i byzone eller for nyanlæg i landzone, når der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering. For de kystnære dele af byzonerne stiller planloven endvidere særlige krav til indholdet og tilvejebringelsen af kommune- og lokalplaner.

Vandrammedirektiv: Kommunerne skal være opmærksomme på at overholde de evt. bestemmelser, som - i henhold til vandrammedirektivet - vil påvirke badestrande.

Planer for stranden: Gældende kommune- og regionplaner skal overholdes.

Natura 2000: Kommunen skal overholde sine forpligtigelser i forbindelse med Natura 2000-områder (habitat- og fuglebeskyttelsesområderne), der danner rammen for beskyttede naturområder.

Fredninger: En fredning er den stærkeste beskyttelse af naturen, som vi har i Danmark. En kommune skal naturligvis respektere fredede områder på eller ved stranden.

Reklamer i naturen: Der må som udgangspunkt ikke anbringes plakater, afbildninger, fritstående skilte, lysreklamer og andre indretninger af reklame- og propagandamateriale på stranden.

Anbefalinger/forklaringer

- Blå Flag kampagnen tilskynder, at ansøgerkommunen udfører bæredygtige udviklingsprojekter, hvor offentlig deltagelse er et nøgleelement.
- Nyetableringer på stranden må ikke skæmme kysten og skal så vidt muligt være integreret i naturen med respekt for de landskabelige værdier. Derfor er det vigtigt, at der stilles store krav til valg af materiale, konstruktionen og farve.
- Det anbefales at skabe så gode adgangsforhold til og på stranden som muligt.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 14. Fredede og sårbare naturområder skal passes

Områder på eller nær Blå Flag stranden kan være meget følsomme og dermed kræve speciel forvaltning. I sådanne situationer skal kommunen opsøge rådgivning om håndteringen af sådanne områder. Hvis det er relevant, skal der bekræftes i ansøgningen at sådan en konsultation har fundet sted, og at en forvaltningsplan vil blive implementeret.

Visse områders følsomhed kan forhindre dem i at blive en del af en Blå Flag strand samt at have oplysninger stående på stranden, som vil lede besøgende dertil. Et øget antal besøgende kan true dyrelivet og/eller habitater ved f.eks. at bruge området til bebyggelse af nye faciliteter. Som en generel regel gives der kun Blå Flag til strande, som kan påvise en forvaltning, der undgår langsigtede uoprettelige skader på det lokale naturlige miljø.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 15. Stranden skal holdes fri for affald

Stranden og det omkringliggende område (herunder stier og parkeringsplads) skal til enhver tid være ren, hvilket forudsætter, at der fjernes affald, når der er behov for det. I højsæsonen kan der være behov for, at stranden renses dagligt, men som minimum skal den tilses og renses regelmæssigt. Når strandene renses, skal der tages hensyn til flora og fauna.

Rensning af stranden kan – afhængig af strandens størrelse og andre relevante parametre – enten foretages manuelt eller ved hjælp af mekanisk udstyr. Det er dog vigtigt, at strandrensningen ikke fjerner effekter eller genstande, som er en naturlig del af stranden. (Undtagelser kan være tang jf. kriterie herom)

Affald, som skylles op af havet/vandet, skal fjernes og sorteres. Dette affald bør bortskaffes på ansvarlig vis til f.eks. den kommunale losseplads eller genbrugsstation. Se yderligere i kriteriet om affaldssortering.

For at afgøre renligheden af stranden anbefales det at bruge et renlighedsindex. Se *Bilag F for mere information*.

Anbefaling/forklaring

- Strandrensningsarrangementer inden sæsonstarten eller i forbindelse med et Blå Flag-hejsningsarrangement kan både rense stranden og have en præventiv virkning. Desuden kan der via lokal presse sættes fokus på at holde stranden ren.
- Der kan laves aftaler med grundejerforeninger om at holde øje med stranden, kommunikere med kommunen og evt. indsamling af affald på stranden.
- Kommunen kan motivere borgerne til at etablere en frivillig strandrensningspatrulje. Nogle steder står disse patruljer for opsyn og indsamling af affald.
- Affaldsspande de rette steder på stranden kan forhindre, at affald bliver smidt på stranden.
- Blå Flag sekretariat kan levere kontaktoplysninger til forskellige leverandører af strandrensningsmaskiner, send venligst en mail til bf@friluftsraadet.dk

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 16. Kun store mængder af alger/tang på stranden må fjernes

Tang og andet vegetation/naturligt affald er en naturlig del af både ferske- og marine økosystemer. Disse økosystemer skal betragtes som levende og naturlige miljøer, og ikke kun som noget, der skal holdes ryddeligt. Der skal tages hensyn til både strandgæster og biodiversitet. Der accepteres en vis tangaflejring fra bølger og tidevand på stranden, så længe det ikke udgør en gene.

Tangen skal dog fjernes, hvis den forhindrer adgang til vandet, er stærkt ildelugtende eller på anden måde er til gene og ubehag for strandens gæster.

Hvis tangen fjernes, opfordres der til at det fjernede materiale genbruges på miljøvenlig vis. Ålegræs kan bruges til isolering og stabilisering af klitter, og blandet tang kan bruges til gødning og energiskov. Det anbefales, at ikke al tang fjernes, men kun i de områder tangen udgør et problem.

Hvis der er tilbagevendende problemer med tang, bør det overvejes, om der skal udvikles en tangforvaltningsstrategi som en del af strandforvaltningsplanen.

Anbefalinger/forklaringer

- Hvis kommunen er i tvivl om, hvorvidt tangen skal fjernes eller ej, kan der rettes henvendelse til Friluftsrådet. Indsendt billedmateriale, lokale vurderinger eller evt. konsulentbesøg kan afgøre om tangen skal fjernes eller ej.
- Brug Blå Flag plakat om alger, som informerer gæsterne om den aktuelle algesituation. Plakaten kan hentes i Blå Flag databasen.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 17. Stranden skal have et tilstrækkeligt antal vedligeholdte affaldsspande, der tømmes regelmæssigt

Der skal findes tilstrækkeligt med affaldsspande på stranden til at dække gæsternes behov. Affaldsspande skal tømmes regelmæssigt og være vedligeholdte. Affaldsspandene bør være udformet både praktisk og æstetisk, så det sikres, at stranden er ren og uden lugt- og synsgener.

Affaldsspande kan placeres passende steder på selve stranden og/eller ved indgangene til stranden, så gæsterne selv tager deres affald med, når de forlader stranden. Følgende faktorer bør tages i betragtning vedr. antal og placering af spandene:

- Spandenes størrelse
- Strandens størrelse
- Affaldstyper
- Antallet af brugere
- Tømningsfrekvens
- Lokalt miljø (f.eks. blæst, højvande, dyr osv.)
- Tilgængelighed

Affaldet fra stranden skal bringes til en godkendt losseplads eller genbrugsstation. Affaldet skal bortskaffes på en miljøvenlig vis med en høj grad af genanvendelse og / eller kompostering. Det er kommunens ansvar at have kontrol med antallet af skraldespande og frekvensen af tømning af dem.

Anbefaling/forklaring

- Affaldsspande bør have låg eller anden mekanisme, så dyr ikke går i dem, eller vinden blæser affaldet op igen. Affaldsspande bør være af ikke brændbart materiale, så der ikke kan tændes ild i dem. Evt. containere ved stranden kan være med gitter, så de ikke overdænges med større affald.
- Sæt fokus på oprydning og affald. Det er en god ide at sætte fokus på affald via strandrensningssarrangementer, og gerne i forbindelse med hejsningen af det Blå Flag. Genanvendelse og sortering bør her indgå i formidlingen.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 18. Der skal være faciliteter til affaldssortering på eller ved stranden

Affald fra stranden bør adskilles i så mange fraktioner som muligt. Der skal som minimum sorteres i 3 fraktioner, eksklusiv blandet affald. Er kommunen ikke i stand til at håndtere 3 fraktioner ved indsamlingen af affaldet, skal der informeres om sortering i forbindelse med tømningen af affaldet. Antal fraktioner afhænger af de typer affald, der er på stedet. Som udgangspunkt skal der sorteres i flasker/glas, aviser/papir, dåser/metal eller plastik. Andre typer af fraktioner kunne være engangsgrill, organisk affald, pizzabakker mv.

Faciliteterne skal placeres på eller ved stranden. I det omfang der findes nærvæd liggende affaldssorteringenheder på en havn ved siden af stranden, en campingplads, købmand eller lignende, må der godt henvises til disse faciliteter, hvis de er beliggende i en rimelig afstand fra stranden. Som hovedregel må der ikke være længere end 500 meter fra stranden til affaldssorteringen. Faciliteterne skal markeres på oversigtskortet.

Anbefalinger /forklaringer

- Affaldssorteringenhederne bør være designet til formålet, let tilgængelige og tømmes regelmæssigt. Alternativt kan eksisterende affaldsløsninger markeres med et sæt klistermærker, der definerer fraktionerne.
- Ved større strande med mange badegæster kan det være en god ide at have flere sorteringsstationer. Der er dog kun krav om en enkelt sorteringsstation per strand.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 19. Stranden skal have et tilstrækkeligt antal toiletter

Antallet af sanitære faciliteter på eller ved stranden skal svare til behovet i højsæsonen. De sanitære faciliteter skal være lette at finde, tilgængelige og centralt placeret på stranden. Toiletterne må gerne være aflåst om natten for at forebygge hærværk, men der bør døgnet rundt være adgang til minimum et toilet. Hvis toiletterne er aflåst, skal der informeres om dette på informationstavlen.

Det anbefales at etablere brusere, omklædningsrum og puslerum i forbindelse med toiletfaciliteterne eller andet sted ved stranden. Det er tilladt at henvise til toiletter i nærliggende butikker, restauranter, cafeterier eller andre virksomheder, der er åbne for befolkningen. Der bør også etableres et handicaptolet. Dog skal mindst en af kommunens strande have et handicaptolet (jf. kriteriet herom).

Der skal være adgang til håndvaske, sæbe og rene håndklæder (papir eller stof) eller hådtørre.

Faciliteterne bør vedligeholdes på en miljøvenlig måde, og bygningerne bør være integreret i området.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 20. Toiletfaciliteterne skal holdes rene

Toiletterne skal altid holdes rene. Hyppigheden af rengøring skal afspejle brugen af toiletterne. Strande med mange besøgende skal have rengjort deres toiletter dagligt eller flere gange dagligt.

Det anbefales at bruge miljøvenlige rengøringsprodukter og sæbe.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 21. Kommunen skal have styr toiletternes spildevand

Spildevand fra toiletterne må ikke udledes ubehandlet. Toiletterne skal – om muligt - være tilknyttet kommunens kloaksystem. Isolerede strande skal have septiktanke eller lignende, som skal tømmes efter behov.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 22. På stranden er det forbudt at efterlade affald, campere eller at køre med private motorkøretøjer

Der skal være forbud mod uautoriseret kørsel, camping og henkastning af affald på stranden. Forbud og regler skal være tydeligt skiltet ved alle adgangsveje til stranden og/eller på informationstavlen.

Køretøjer (med undtagelse af biler med formål som rengøring og sikkerhed) er ikke tilladt på Blå Flag strande. Hvis det er tilladt at køre i bil på stranden i henhold til færdselsloven, skal kommunen sikre, at Blå Flag zonen er bilfri. Der skal søges dispensation, og i dispensationen skal det beskrives, hvordan bilkørsel i Blå Flag zonen forhindres. Der skal desuden være tydelige regler for kørsel.

Hvor der ikke findes en fysisk barriere, der forhindrer bilernes adgang til stranden, og der er problemer med uautoriseret kørsel, camping eller henkastning af affald, skal der vedtages et forbud mod disse aktiviteter. Stranden og de omliggende områder må ikke bruges til henkastning af affald.

Hvis specielle aktiviteter kræver brugen af motorkøretøjer på stranden, skal der udarbejdes og anvendes en særlig plan for, hvordan der undgås skader på økosystemer samt risikoen for badegæsterne. Se *Bilag H for retningslinjer for arrangementer på Blå Flag strande*.

Der skal være mulighed for, at nødkøretøjer kan parkere relativt tæt på stranden.

Anbefalinger / forklaring

- Det er som sagt ikke tilladt at campere på Blå Flag strande, men naturbeskyttelsesloven tillader kortvarige ophold på stranden. På strandbredder, andre kyststrækninger og klit-fredede arealer er det ikke tilladt at opstille telte og lign. Denne bestemmelse er imidlertid ikke til hinder for, at f.eks. nogle få langtursroere etablerer beskedne ly, hvorunder der kan overnattes. Et ly må ikke have en fremtræden og størrelse, der gør det muligt at sammenligne det med et telt.
- Følgende tiltag kan iværksættes for at forhindre konflikter eller ulykker:
 - Markering af bilfri zone med pæle, skilte eller andet
 - Markering af parkeringsarealer på stranden
 - Fartbegrænsning, f.eks. max 30 km/t
 - "Hovedvej" på stranden, hvor biler fortrinsvis kører
 - Tydelig skiltning
 - Opslåede regler/praksis for bilister

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 23. Hunde og andre husdyr må ikke opholde sig på stranden

Hunde eller andre husdyr, med undtagelse af førerhunde og andre hunde på arbejde, er ikke tilladt på stranden. I det omfang, lokale myndigheder tillader det, må husdyr opholde sig på parkeringsområder, strandpromenader og stisystemer ned til stranden. Hunde og øvrige husdyr må passere Blå Flag zonen på den bagerste del af stranden, således at man kan komme ud af Blå Flag zonen med sit husdyr. Husdyrene skal være i snor og under kontrol. Hunde skal jævnfør Naturbeskyttelsesloven være i snor i perioden den 1. april til den 30. september.

Anbefalinger / forklaringer

- Forbuddet mod hunde i Blå Flag zonen fremgår af Blå Flag materialet, men det kan være en god ide at sætte et "hund forbud" ikon op ved nedgangen/indgangen til stranden.
- Kommunen kan forbyde hunde på stranden efter §13 i bekendtgørelse om badevand og badevandsområder (BEK nr 939 af 18/09/2012).
- I perioden 1. september-31. maj er ridning tilladt på den ubevoksede strandbred og direkte ned dertil, hvis der er lovlig adgang til stranden. Bemærk at Blå Flag strande med en sæson frem til d. 15/9 ikke kan tillade hesteridning i Blå Flag zonen i den periode.
- Det kan være en mulighed at lave en zone med hundestrand uden for Blå Flag zonen.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 24. Alle strandens bygninger og faciliteter skal være vedligeholdte

Strandens bygninger og materiel skal vedligeholdes regelmæssigt, således at de er sikre at bruge for strandgæsterne, samt at de ikke ødelægger strandens æstetiske fremtoning. Udseendet af bygninger nær stranden bør også være velintegrerede i det naturlige miljø.

Strandens materiel inkluderer faciliteter, der ikke er nævnt i tidligere kriterier, herunder legepladser, hegn, trapper, tavler, skilte, badebroer, moler osv.

Når en bygning undersøges, skal følgende tages med i vurderingen: Materiellets renhed, materiellets stand, den potentielle risiko forbundet med funktionsfejl, maling og byggematerialers miljøpåvirkning, hærværk mv. Hvor det er muligt, bør der benyttes miljøvenlige produkter.

Alt bygningsarbejde eller forfaldne bygninger nær stranden skal afskærmes. Ved større ombygninger eller anlægsarbejde under Blå Flag sæsonen skal alle Blå Flag kriterier stadig opfyldes, ellers skal det Blå Flag tages ned, indtil arbejdet er færdigt. Bygningsarbejdet må ikke påvirke strandens brugere.

Anbefalinger /forklaringer

- Bygninger, der er bevaringsværdige eller fredet af Slots- og Kulturstyrelsen, skal beskyttes.
- Placeringen af bygninger bør markeres på oversigtskortet over strandens faciliteter.
- Iflg. byggereglementet skal nyt byggeri godkendes af den lokale beredskabschef. Se www.ebst.dk

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 25. Følsomme marine eller limniske habitater i nærheden af stranden skal beskyttes

Hvis der findes følsomme marine eller limniske habitater indenfor 500 meter af enhver del af Blå Flag stranden, skal der etableres et overvågningsprogram for at følge habitaternes tilstand mindst en gang om året.

En relevant myndighed eller organisation skal konsulteres om overvågningen og styringen af det følsomme område.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande, hvor det er relevant	

Kriterie 26. Der bør opfordres til brug af miljøvenlige transportmidler til og fra stranden

Dette kriterier omhandler alle tiltag, der

- opfordrer til brug af offentlig transport

- opfordrer til cykling, cykel udlejning og cykelparkering
- støtter planer om at organisere og reducere trafik
- udvikle adgang for fodgængere

Blå Flag programmet opfordrer til at bæredygtige transportmuligheder fremmes. Sådanne initiativer bør der lægges særlig vægt på, hvis stranden ligger i et trafikfyldt område, eller hvis der findes ekstra følsomme områder på eller nær stranden.

Kommunen bør iværksætte tiltag, som kan mindske forureningen i forbindelse med transport til stranden. Det anbefales også, at der på strandens informationstavle findes informationer om transport i strandområdet.

Anbefalinger /forklaringer

- Kommunen kan være med til at skabe gode muligheder for transport til stranden med offentlige transportmidler som busser, tog eller metro. Kommunens trafikplanlægning bør fremme bæredygtige transportformer til Blå Flag stranden og bør specificere målsætninger for offentlig transport.
- Kommunen bør også skabe gode muligheder for at cykle til stranden. Dette kan gøres ved at anlægge gode cykelstier til stranden (gerne langs kysten) og sørge for udlejning af cykler. Cykelstier kan også bruges af folk på rulleskøjter, skateboard mm.
- Kommunen kan ligeledes give gående mulighed for at komme til stranden via vandrestier og fortov. Disse kan markeres med vandreafmærkninger. Især bør der være gåstier til strande, der ligger tæt ved en by.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
	Alle lande

SIKKERHED OG SERVICE

Kriterie 27. Passende sikkerhedsforanstaltninger skal gennemføres

Kommunen skal sørge for, at sikkerhedsforanstaltningerne opfylder dansk lovgivning angående badesikkerhed.

Det anbefales kraftigt, at alle Blå Flag strande får foretaget en risikovurdering af stranden. Risikovurderingen foregår ved, at en kompetent organisation (f.eks. en kystlivreddertjeneste) gennemgår den enkelte strand. Formålet med risikovurderingen er at forbedre den almene badesikkerhed. Metoden er en dokumenteret gennemgang af risiko og fare på stranden, hvor der sættes fokus på hvilke forbedringer, der bør gennemføres. Der lægges især vægt på information og en forebyggende indsats. Se Bilag I for mere information om risikovurderingen. Kontakt f.eks. Trygfondens Kystlivredning for at få mere at vide om risikovurdering. Risikovurderingen bør følges op hvert 3. år.

Uanset ovenstående skal en Blå Flag strand med et stort antal besøgende være bemannet med et passende antal livreddere. Der skal være et passende afstandsinterval mellem

livredderposterne, som anbefalet i risikovurderingen og i overensstemmelse med strandens anvendelse. Antallet af livreddere skal stige med antallet af besøgende, og det anbefales, at der findes to livreddere for hver 200 meter for strande, der ikke har foretaget en risikovurdering. Livredderne skal have en officiel uddannelse, og certifikater bør tjekkes inden ansættelse. Livreddere skal kun ansættes til at være livreddere og ikke have yderligere opgaver, som f.eks. udlejning af strandudstyr, rengøring osv.

Livredderne skal være lette at identificere. Det anbefales, at de er iklædt den internationalt anerkendte rød/gule uniform, så de er letgenkendelige på en fyldt strand. Desuden skal de have passende livredningsudstyr til rådighed.

Placeringen af livredder og / eller redningsudstyr skal være tydeligt markeret med skiltning og markeret på oversigtskortet. Det strandområde, der er under livredderopsyn, skal være klart afmærket.

Følgende anerkendte flag anbefales brugt:

- rød/gult = Områder med livredder
- gult flag = Vær opmærksom
- rødt flag = Badning frarådes

På strande med lav farerisiko og med få besøgende (over en 4 ugers periode med et gennemsnitligt antal besøgende på under 50 pr dag) kan tilgængeligt redningsudstyr erstatte livredderne.

Andet livredningsudstyr kan inkludere: Redningsbøjer, torpedo, krog, redningsvest, stiger, bådshager, redningsflåde eller båd, strandbuggy, jetski, strandnumre osv. Livredningsudstyret skal regelmæssigt inspiceres og leve op til nationale og internationale krav.

Redningsudstyret skal være synligt, og der bør være placeret redningsudstyr med regelmæssig afstand langs hele stranden. Afstanden mellem udstyret afhænger af strandens topografi og antallet af besøgende. På strande uden livreddere anbefales det, at der ikke er længere end 100 meter mellem redningsudstyret. Der skal være brugsvejledning på udstyret, og det skal være let tilgængeligt for strandens brugere. Placeringen af redningsudstyr og/eller livreddertårn skal markeres på oversigtskortet.

Perioden med livreddere og/eller redningsudstyr skal være tydeligt markeret på Blå Flag informationstavlen og på livredderstationen. En forklaring på strandens flagsystem skal også være tydelig.

Der skal findes en nødtelefon på eller nær stranden. Der kan dispenseres fra dette krav, hvis kommunen har en risikovurdering på stranden, som dokumenterer, at det ikke er nødvendigt med en nødtelefon. Der stilles ikke nogen krav til, hvem der laver risikovurderingen. Som udgangspunkt skal telefonen som minimum være tilgængelig i det tidsrum, hvor en livredder normalt er på en strand (ca. kl. 10 – 18). Der skal informeres om begrænset tilgængelighed på informationstavlen, hvis tilgængeligheden er begrænset. Placeringen (samt afstanden til den) skal være markeret ved skiltning og indtegnet på oversigtskortet på stranden.

Sikkerhedsinstruktioner skal være opslået på Blå Flag informationstavlen og andre relevante steder på stranden. Instruktioner og andet information skal oversættes til relevante sprog (engelsk og tysk).

Anbefalinger / forklaringer

- Anbefalet livredningspost er en redningskrans, torpedo-redningsbøje, Lifeboard eller lignende. Redningskrans kan rekvireres gratis hos Trygfondens Kystlivredning. Redningstrekanten med en krans, line og vest kan også bruges, men det er vigtigt at redningstrekanten let kan åbnes, og at der ikke skal bruges en form for nøgle.
- Det er en god ide at indgå et samarbejde med kommunens beredskabschef om forbedringen af badesikkerheden. Dermed kan bade- og forureningsberedskab integreres.
- Der bør være information om de potentielle faremomenter eller -områder, der er på stranden, såsom revlehuller, strøm og lignende for at forebygge ulykker.
- Der er forskellige nødtelefonløsninger, stranden kan benytte sig af:
 - Særlige nødtelefoner
 - Private telefoner, f.eks. ved kiosk, restaurant mv.
 - Mobiltelefoner til stede på stranden, som kun kan bruges til nødopkald
- Det er svært på forhånd at vurdere en rimelig afstand til en nødtelefon. Det kommer ofte an på en lokal vurdering. Følgende afstande kan bruges som pejlepunkt:
 - På stranden Perfekt
 - Under 50 m fra stranden Udmærket
 - Under 100 m fra stranden Acceptabelt
 - Under 500 m fra stranden Kommer an på et konkret skøn på stranden
 - Over 500 m Uacceptabel
- En "brugt" mobiltelefon kan placeres i et skab eller i redningspost. Denne kan være uden sim-kort og kun med tasterne 1 og 2, så man kun kan bruge den til nødopkald. Man skal være opmærksom på, at telefonen skal være opladt hele tiden.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 28. Førstehjælpsudstyr skal være at finde på eller ved stranden

Førstehjælpsudstyret kan være tilgængeligt i form af enten

- a) livreddere på stranden
- b) en førstehjælpsstation med uddannet personale (samaritter)
- c) udstyr beliggende i en butik eller andre strandfaciliteter
- d) direkte tilgængeligt på stranden

Det anbefales, at travle strande og familiestrande har bemandede førstehjælpsstationer.

En førstehjælpskasse bør indeholde følgende: instruktion, pincet, plaster - kvalitets- og børneplaster, trekantet armtørklæde, engangshandsker, saks og sikkerhedsnål, elastik-, kompres- og gagebind og sårrensservietter. Kontakt eventuelt Dansk Røde Kors eller Falck for rådgivning.

Placeringen af forbindingskasse, førstehjælpsudstyr eller samaritervagt skal være tydeligt markeret ved hjælp af skiltning og indtegnning på oversigtskortet. Der skal ligeledes angives, hvornår det er tilgængeligt.

Anbefalinger/forklaringer

- Placering af førstehjælpskasse kan være på toilettet, på redningskranen, i kiosker, butikker, restaurant, nærtliggende hotel eller feriecenter.
- Det er svært på forhånd at diktere afstanden til førstehjælpsudstyr. Det bør i sidste ende komme an på en vurdering på stedet. Som pejlepunkter kan følgende afstande bruges:
 - På stranden Perfekt
 - Under 50 m fra stranden Udmærket
 - Under 100 m fra stranden Acceptabelt
 - Under 500 m fra stranden Kommer an på et konkret skøn på stranden
 - Over 500 m Uacceptabelt
- Plaster og bind kan samles i små poser, så hele kassen ikke tømmes, når en bruger skal bruge et stykke plaster.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 29. Kommunens beredskabsplan skal omfatte stranden og indeholde retningslinjer i forbindelse med en forureningsulykke

Der skal forefindes en beredskabsplan, som forholder sig til potentielle forureningsulykker af stranden (oliespild, dumpning af giftigt affald, udledning af regnvand, giftige algeopblomstringer mv.). Denne plan skal specificere, hvorledes de lokale myndigheder skal forholde sig til en eventuel forureningsulykke, og hvilke foranstaltninger der skal tages.

For hurtigt at kunne behandle forureningen, bør følgende være en del af beredskabsplanen:

- Kontaktoplysninger på de ansvarshavende for de enkelte beredskabsområder
- Procedure for beskyttelse eller evakuering af mennesker, hvis det er nødvendigt
- Procedure for oplysninger til offentligheden
- Tilbagetrækning af det Blå Flag

Navne på de ansvarshavende for de enkelte beredskabsområder skal fremstå i beredskabsplanen samt specificering af ansvarsområdet. Nødplanen skal også specificere, hvem der skal kontaktes i forbindelse med en forureningshændelse.

Strandgæsterne skal også informeres om forureningen ved hjælp af skilte og anden information. Der bør også informeres ved rådhus, turistkontorer, hjemmesider og lignende, så længe der er forurening på stranden(e). Endelig bør der informeres via medierne, såsom tv, radio og aviser. Informationerne bør også gives på de vigtigste fremmedsprog (engelsk og tysk).

Hvis der sker nogen overtrædelse af Blå Flag kriterier, skal flaget tages ned midlertidigt, og information skal være tilgængeligt på Blå Flag informationstavlen.

Oplysning om, hvem man skal kontakte ved forurening, skal være ved stranden - fortrinsvis på Blå Flag informationstavlen.

Anbefalinger /forklaringer

- Det anbefales, at der gennemføres øvelser for at træne og afklare arbejdsdeling, så fejl ikke sker ved en evt. forurening.
- Tag først og fremmest kontakt til kommunens beredskabschef og gennemgå, hvad der skal gøres i forbindelse med forskellige typer ulykker, herunder hvordan strandens personale skal forholde sig.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 30. Kommunen skal iværksætte tiltag, som kan forhindre og forebygge konflikter mellem strandens brugere

Strande, som henvender sig til flere forskellige typer af brugere, skal have en forvaltningsplan for, hvordan uheld og konflikter kan undgås. Det skal også sikres, at naturområder og sårbar vegetation/arter ikke påvirkes af brugen af stranden.

Svømmere bør beskyttes fra alle fartøjer (uanset om de har motorer, sejl eller pedaler). Hvor det er nødvendigt, bør zonen afmærkes med bøjer, sømærker eller skilte. Det samme gælder for surfere. Der bør skelnes mellem motorfartøjer, padle- eller sejlbåde, og brugen af disse skal adskilles.

Motorbåde bør holde sig mindst 100-200 meter fra svømmeområdet. Den nøjagtige afstand bestemmes lokalt. Desuden skal udlejere af motorfartøjer være informeret om retningslinjerne for brug af fartøjerne og placeringen af de forskellige zoner.

Hvor der er livreddere til stede, bør de håndhæve zoneinddelingen af de forskellige rekreative områder i vandet. Forskellige aktiviteter på stranden skal også være tydeligt mærket.

Der skal også overvejes potentielle støjvirkninger fra visse aktiviteter såsom motoriserede aktiviteter og musik, der kan forstyrre strandens øvrige gæster.

Specielle aktiviteter bør afholdes uden for svømmeområdet. Ved tilfældet, at aktiviteterne overtræder nogle Blå Flag kriterier, skal det blå Flag tages ned under aktiviteten. Ved et sådant tilfælde skal de besøgende informeres. *Se Bilag H for retningslinjer for arrangementer på Blå Flag strande.*

Brug af stranden skal være i et omfang, der ikke påvirker følsomme arter eller habitater. Dette kan undgås ved at zoneinddele stranden. I nogle tilfælde kan det være nødvendigt at begrænse eller styre visse aktiviteter.

Ud over brugen af fysisk zoneinddeling af strandens brugere skal zonerne markeres på oversigtskortet (se kriterie 5).

Anbefalinger /forklaringer

- Hvis der er konflikter mellem forskellige brugergrupper, er det en god ide at involvere og samle brugerne til et møde for at løse problemet. Erfaringer viser, at konflikterne ofte opstår pga. manglende dialog eller forståelse for hinandens aktiviteter.
- Hvis der opstår konflikter, er det hensigtsmæssigt med mindst mulige indgreb. Dvs. kan konflikten forhindres ved et møde, er der ikke behov for et forbud.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 31. Det skal være sikkert for brugerne at bruge stranden og der skal være fri adgang for alle

Der skal være fri adgang for alle til Blå Flag strande.

Naturbeskyttelsesloven beskriver de nærmere regler herfor: *Strandbredder og andre kyststrækninger er åbne for færdsel til fods, kortvarigt ophold og badning på arealer mellem daglig lavvandslinje og den sammenhængende landvegetation, der ikke er domineret af salttålede planter eller anden strandbredsvegetation. Adgang sker på eget ansvar.... Det er tilladt kortvarigt at have en båd uden motor liggende på strandbredden. I perioden 1. september-31. maj er ridning tilladt på den ubevoksede strandbred og direkte ned dertil, hvis der er lovlig adgang til stranden... På privat-ejede strandbredder og kyststrækninger må ophold og badning ikke finde sted inden for 50 m fra beboelsesbygninger.*

Der skal være sikre og let tilgængelige adgangsveje til stranden. Dette betyder, at strande med vanskelig adgang (på grund af topografi eller andre forhold) skal udrustes med trapper, stier og lignende, som sikrer en let og sikker adgang. Hvis badegæsterne skal krydse veje eller lignende for at komme ned til stranden, skal disse overgange gøres sikre – gerne via fodgængerovergang, bomme eller advarselsskilte.

Strandpromenader og parkeringspladser skal være sikre og vedligeholdte.

Handicapparkering skal være tilgængeligt og tydeligt markeret på handicapstrande. Andre stier til og fra stranden skal være sikre og med regler for bil- og cykelkørsel.

Der bør være advarselsskilte/hegn på steder, hvor der er mere end to meter fra en strandpromenades overflade til stranden. Dette er især vigtigt ved strande med mange sten.

Strandgæster skal være sikre på stranden. Oplysninger om sikkerhed skal være tilgængeligt. Tidsperioder med livredder og redningsudstyr skal være tydeligt markeret på informationstavlen eller på livredderstationen. Desuden skal der gives en forklaring på strandens flagsystem.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Kriterie 32. Der bør være adgang til rent drikkevand

Der bør være adgang til rent drikkevand på eller ved stranden. Drikkevandet kan være tilgængeligt på toiletter, via vandhaner eller brusere på stranden, i kiosker eller lignende. Det skal sikres, at drikkevandet ikke forurenes og er afskærmet fra dyreliv.

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
	Alle lande

Kriterie 33. Mindst en af kommunens Blå Flag strande skal have handicapfaciliteter, så handicappede har adgang til strandområdet og handikaptoilet

Det anbefales kraftigt, at alle Blå Flag strande har faciliteter, der tillader handicappede adgang til stranden, omkringliggende bygninger og toiletfaciliteter. Det er et Blå Flag kriterie, at mindst én strand i hver kommune tilbyder disse faciliteter. Det anbefales, men er ikke et krav, at handicappede har adgang til vandet på denne strand.

Adgang til stranden skal lettes ved brug af ramper tilpasset handicappede med forskellige behov. Det anbefales, at rampens design og materiale passer til det naturlige miljø, og hvor det er muligt, bør der anvendes miljøvenlige materialer.

Handicapfaciliteterne skal være designet til kørestolsbrugere. Stranden skal overholde de nationale bestemmelser om adgang og faciliteter for handicappede. Derudover skal der være reserveret pladser til handicappede. I tilfælde af at det ikke er muligt at lave adgangsramper pga. topografien, f.eks. ved stejle klipper, skal kommunen anmode om dispensation for dette kriterie. Hvis ingen af Blå Flag strandene i en kommune kan sørge for handicapfaciliteter, skal en dokumenteret dispensation søges ved ansøgningen.

Anbefalinger /forklaring

- Det anbefales at få rådgivning fra relevante handicaporganisationer:
 - God Adgang – www.godadgang.dk
 - Danske Handicaporganisationer (DH) - www.handicap.dk
 - Danmarks Handicapforbund (DHF) - www.dhf-net.dk
- Det anbefales, at overvejelserne vedr. tilgængelighed inddrager følgende:
 - Handikaptoilet
 - Adgang til vandet
 - Udstyr til at komme ud i vandet
 - Butikker, restauranter eller andre bygninger
 - Ramper, stier og veje
 - Borde, bænke, grillpladser og strandens øvrige faciliteter
 - Udsigtspunkt
 - Skiltning
 - Oversigtskort
 - Afstanden mellem de forskellige faciliteter

Obligatorisk kriterie	Idealkriterie
Alle lande	

Bilag A. Dispensationssager

Alle obligatoriske kriterier skal overholdes for at opnå det Blå Flag. I tilfælde af en diskussion som følge af behandlingen af den nationale jury, og hvis en ansøger ikke har opfyldt de nødvendige kriterier, kan den nationale jury sende den ansøgende strand videre til den internationale jury som en dispensationssag. I tilfælde af en ansøgning, der kræver dispensation, skal den nationale jury fremsende sagen til den internationale jury med den nødvendige baggrundsviden og en forklaring på, hvilke kriterier der ikke er opfyldt, og begrunde, hvorfor en dispensation er nødvendig.

Dispensationssager kan opstå, hvis en strand har overskredet grænseværdier pga. en kendt og dokumenteret hændelse i badesæsonen. Dispensationssager fremført på baggrund af hændelser, der anses for usædvanlige, men ikke atypiske for stranden, tages ikke i betragtning.

Den hyppigste anmodning om dispensation skyldes ekstraordinære og/eller ekstreme vejrforhold, der påvirker overholdelsen af vandkvaliteten. En national jury kan i sådanne tilfælde give dispensation til at udelukke en prøve, hvis den nationale myndigheds badevandskvalitetskontrol officielt har godkendt en sådan dispensation. Desuden skal en officiel erklæring fra de nationale vejmyndigheder, om at vejret var enestående, ledsage anmodningen om dispensation.

For EU-medlemslande: Hvis anmodningen om dispensation for udeladelse af en stikprøve er godkendt af Europa-Kommissionen, og et skriftligt bevis for denne godkendelse gives til den internationale koordinering i Blå Flag, anses sagen ikke for at være en dispensationssag.

Hvis en hændelse af høje forureningsniveauer bruges som dokumentation for andre problemer såsom en ulykke eller en anden uundgåelig hændelse, er det også muligt at fremsende en dispensationssag på baggrund af dette til den nationale jury.

Dokumentationen skal vise, at problemet er afhjulpet, og at forureningen uden tvivl var forbundet med den pågældende hændelse.

En strand kan søge dispensation når:

- Faciliteter er under opførsel på ansøgningstidspunktet, men vil være færdige i starten af sæsonen.
- De obligatoriske kriterier på stranden ikke er overholdt pga. ekstreme vejrforhold, f.eks. skiltning eller adgang til stranden er blevet beskadiget mv. Disse skal dog være på plads ved starten af sæsonen.
- En strand ikke er handicapvenlig, men er den eneste strand i kommunen, der benytter Blå Flag programmet. Stranden skal præsentere en plan for, hvordan og hvornår stranden kan opfylde kriteriet, som en central del af dispensationsansøgningen.
- Placeringen af stranden gør, at afstanden fra tjenester gør det umuligt at opfylde et obligatorisk krav.

Bilag B: Information om Blå Flag programmet skal være tilgængeligt

Blå Flag programmet

Denne strand har fået tildelt Blå Flag. Det Blå Flag er en miljømærkning, der gives til lokalsamfund, der gør en særlig indsats for at forvalte deres kyster/indre vandmiljøer og strande med respekt for det lokale miljø og natur. For at opnå Blå Flag skal kommunen opfylde en række kriterier inden for vandkvalitet, miljøinformation og -uddannelse, sikkerhed, service og faciliteter.

Denne indsats fra lokalsamfundet sikrer, at du og din familie kan forvente at besøge rene og sikre miljøer på udvalgte badesteder. Og det sørger for, at lokalsamfundet opretholder grundlaget for en miljørigtig udvikling.

Fakta om Blå Flag

Blå Flag gives af Foundation for Environmental Education (FEE), en ikke-statslig miljøorganisation, som er repræsenteret af nationale organisationer i hvert af de deltagende lande.

Blå Flag er en miljømærkning, der gives til strande, udbydere af bæredygtig turbådssejls og lystbådehavne. Kriterierne for Blå Flag på strande dækker fire hovedområder: a) vandkvalitet, b) natur- og miljøformidling, c) miljøforvaltning og d) sikkerhed og service.

Kriterierne for programmet udvikles over tid, så deltagende myndigheder skal fortsætte med at løse relevante miljøproblemer for at få det Blå Flag. Blå Flag tildeles kun for én sæson ad gangen, og tildelingen er kun gyldig, så længe kriterierne er opfyldt. Hvis dette ikke er tilfældet, er de ansvarlige på lokalt plan forpligtet til at tage det Blå Flag ned. Den nationale FEE organisation kontrollerer Blå Flag områderne i løbet af sæsonen.

Du kan hjælpe Blå Flag programmet ved også at beskytte naturen og miljøet:

Brug skraldespandene på stranden – og genbrug affald, hvis det er muligt

Brug offentlig transport, gå eller cykel for at komme til stranden

Overhold strandens regelsæt

Nyd stranden og dens omgivelser, og behandl det med respekt

Vælg en feriedestination, der passer på sit miljø. Vælg også et miljøvenligt hotel, hvis det er muligt. Sammen med Blå Flag udvikler FEE også et andet miljømærke for overnatningssteder: Grøn Nøgle. Find mere information på: www.green-key.org

Lokale, nationale og internationale Blå Flag ansvarlige parter:

Navn og adresse på den lokale, nationale og internationale ansvarlige person skal offentliggøres.

Tekst, der ledsager navne og adresser, kan være følgende: "Dette er navne og adresser på de lokale, nationale og internationale Blå Flag kontaktpersoner. Det vil hjælpe programmet, hvis du kunne rapportere om, hvordan disse strande overholder Blå Flag standarderne. På denne måde kan du hjælpe med at sikre, at Blå Flag standarderne fortsat bliver overholdt."

Bilag C: Retningslinjer for miljø/naturformidlingsaktiviteter

Typer af aktiviteter

Der skal være forskellige typer af miljø/naturformidlingsaktiviteter rettet mod forskellige brugere. Nogle aktiviteter skal foregå på stranden og have et direkte fokus på stranden eller kystmiljøet. De forskellige typer kan opdeles i fem kategorier:

Aktiviteter med passiv deltagelse: Dette kan omfatte udstillinger, film, præsentationer, diasshow, konferencer, debatter, præsentationer med internationale eksperter mv.

Aktiviteter med aktiv deltagelse: Dette omfatter guidede ture, undervisningsspil, teater, oprydningssage, snorkel/dykningsintroduktion, fotograferings- eller tegnekonkurrencer, naturgenopbygningsprojekter, grøn teknologi-projekter, kystovervågningsprogrammer mv.

Uddannelsesaktiviteter: Uddannelse af undervisere, strandpersonale, personer med ansvar for børn, livreddere, opryddere mv.

Udgivelser og medier: Produktion af foldere, klistermærker, skilte, postkort, nyhedsbreve, bøger, T-shirts, tasker, plakater, radioudsendelser mv.

Blå Flag Centre: Det er stærkt anbefalet at Blå Flag strande opretter et miljøinformationscenter, hvor man kan få specifikke oplysninger om Blå Flag og miljøundervisning. Et Blå Flag Center skal tilbyde både aktiviteter og udstillinger og give miljø- og naturinformation for at kunne kvalificere sig som Blå Flag Center. Oplysning om Blå Flag Centrets beliggenhed skal være tilgængeligt på stranden eller nærliggende turistkontorer. Centeret bør ikke kun være åbent for skolebørn, men også tilbyde aktiviteter og information til den brede befolkning.

Målgrupper

Aktiviteterne skal rettes mod en lang række forskellige målgrupper. Det er vigtigt, at kommunen sammen med andre operatører i området tilrettelægger et program til at uddanne og øge bevidstheden inden for de mange forskellige interessegrupper, der påvirker brugen af det lokale miljø. Disse interessegrupper kan være besøgende, lokalbefolkningen, turismeansatte, fiskere, lokale industrier mv. Type og antal af målgrupper skal svare til den pågældende strand. For eksempel bør der planlægges mere end én aktivitet pr. sæson til den brede befolkning ved et større turistmål.

Forbindelse med eksisterende programmer

Aktiviteterne kan være en del af allerede eksisterende miljøuddannelsesprogrammer, der enten foregår på stedet eller i lokalsamfundet (lokale Agenda 21, andre FEE programmer som Grønt Flag mv.). Det anbefales også, at kommunen samarbejder med lokale ngo'er ved planlægningen af miljø/naturformidlingsaktiviteter.

Information om aktiviteterne

Information om de offentligt tilgængelige aktiviteter skal stilles til rådighed på stranden, og helst også i turismeaviser, magasiner og turistkontorer. De tilgængelige informationer skal indeholde: Hvilke former for aktiviteter, hvornår og hvor finder de sted, hvem er de til, mv.

Ikke accepteret

Aktiviteter, der ikke er acceptable for at udfylde dette kriterium, er:

Aktiviteter, der har til opgave at opfylde andre Blå Flag kriterier, såsom den generelle rengøring af stranden, affaldshåndtering, genanvendelse og miljøinformation, der ellers er påkrævet på informationstavlen (f.eks. oplysninger om omkringliggende følsomme områder) mv.

Aktiviteter, der kun fokuserer på turisme uden særlig fokus på bæredygtig turisme.

Aktiviteter, der ellers udføres af kommunen som led i den normale forvaltning af sundhed, sikkerhed, transport eller turisme.

Bilag D: Anbefalinger til præsentation af vandkvalitetsoplysninger på Blå Flag strande.

Eksempel på en kystnær strand:

Strand:_____

Lokal myndighed:_____

Kontaktperson:_____

Telefon nr.:_____

Dato												
Escherichia coli / Fækal coliform												
☺ <250 cfu/100ml												
☹ >250 cfu/100ml												
Intestinale Enterococci / Fækal streptococci												
☺ <100 cfu/100ml												
☹ >100 cfu/100ml												

<p>Blå Flag og badevandskvalitet</p> <p>Denne strand opfylder Blå Flag vandkvalitetsstandarderne. Badevandet overvåges løbende for de forskellige typer bakterier, der er vist i tabellerne. Badevandet testes mindst hver 17. dag. I tabellen kan de se, hvornår vandet er blevet analyseret, og hvor mange bakterier der blev fundet.</p> <p>Et lille antal bakterier fortæller dig, at vandet er meget rent – et stort antal bakterier fortæller dig, at vandet kan være forurennet og kan indeholde bakterier fra spildevand.</p>	Hvad betyder resultaterne?	
	<p>Fækal coliform / E. coli</p> <p>☺ Under 250</p> <p><i>Fremragende badevand</i></p> <p>☹ Over 250</p> <p><i>Er tilladt få gange i løbet af sæsonen</i></p>	<p>Fækal streptococci / Intestinale Enterococci</p> <p>☺ Under 100</p> <p>☹ Over 100</p>

Bilag E: 95. percentil

95. percentilen er en beregningsmetode, der anvendes til at opnå den gennemsnitlige forureningsgrad. Med hensyn til badevandsprøveudtagningsresultater viser værdien de resultater, der er mindre end eller lig med grænseværdierne 95 % af tiden. Standarderne referer til værdier, der overskrides mindre end 5% af tiden.

95. percentiler afledt ved følgende beregning (baseret på forklaringen i EU's badevandsdirektiv):

1. Tag log₁₀ værdien af alle bakterietællinger i datasekvensen, som skal analyseres. Nulværdier kan ikke bruges og bør erstattes med en værdi på 1 (eller den tilladte mindste værdi)
2. Beregn middelværdien af log₁₀ værdierne (μ)
3. Beregn standardafvigelsen af log₁₀ værdierne (σ)
4. Den øvre 95 percentil er afledt af følgende ligning: AntiLog ($\mu + 1,65 \sigma$)
5. Den resulterende værdi skal ligge inden for grænseværdierne som angivet ovenfor

Bilag F: Renholdsindex – en metode til at kortlægge affaldsstatus på stranden

For at bestemme renheden på stranden kan kommunen benytte et renholdsindex, når der foretages et strandovervågningsbesøg.

Indexet skelner mellem stort affald (>10 cm) og småt affald (<10 cm). Det registrerer mængden af affald i definerede repræsentative områder på stranden. Stranden klassificeres i forskellige renholdsniveauer (A+ til D) ift. mængden af affald. Metoden kombinerer billeder af stranden og direkte tællinger.

På en Blå Flag strand bør renholdsniveauet være på A+ eller A.

Trin for trin vejledning i, hvordan man definerer strandens renhold:

Stort affald

1. Definer et område på 100 m² (10m x 10m), hvor der skal tælles stort affald og tages billeder (Vælg det mest beskidte område på stranden)
2. Tæl antallet af stort affald (>10 cm) inden for området
3. Tag et billede af området (kan bruges som dokumentation)
4. Bestem renholdsniveauet ved hjælp af strandaffaldsindikatoren (se nedenfor)

Småt affald

1. Definer et område på 1 m², hvor der skal tælles småt affald og tages billeder (Vælg det mest beskidte område inden for de 100 m²)
2. Tæl antallet af småt affald (<10 cm) inden for området
3. Tag et billede af området (kan bruges som dokumentation)
4. Bestem renholdsniveauet ved hjælp af strandaffaldsindikatoren (se nedenfor)

Strandaffaldsindikator:

Antal affald pr areal	Renlighedsniveau
0	A+ Meget rent
1-3	A Rent
4-10	B Moderet Rent
11-25	C Beskidt
> 25	D Meget beskidt

Generelt

1. Registrerer dine målinger (dato, klokkeslæt, beliggenhed, omstændigheder, vejrforhold, renlighedsniveau for stort og småt affald, andre kommentarer)
2. Gentag disse trin på forskellige steder langs stranden, hvis det er muligt
3. Gentag målingen på forskellige tidspunkter i løbet af sæsonen og forskellige tidspunkter om dagen, hvis det er muligt

Det er vigtigt at huske på, at hvis man bruger dette system, kræver det lidt ekstra tid i begyndelsen. Når man først har fået lidt træning, vil det være et hurtigt, nemt og nyttigt værktøj.

Bilag H: Retningslinjer for arrangementer på Blå Flag strande

Hvis der planlægges begivenheder på en Blå Flag strand, anbefales det, at den lokale strandforvaltning forsøger at opnå en win-win-situation for både værterne for arrangementet og vedligeholdelsen af Blå Flag status. Arrangementer på Blå Flag strande er ikke uforenelige med Blå Flag programmet. Arrangementet bør dog ikke true overholdelsen af Blå Flag standarderne. Blå Flag statussen bør ikke tabes blot på grund af en planlagt begivenhed på stranden.

Beslutningen om at tillade arrangementer på strande er i sidste ende en beslutning for kommunen, og vil som sådan være styret af lokale vedtægter og anden lovgivning. Skulle kommunen være bekymret for mulige indvirkninger på Blå Flag standarderne, anbefales det tidligt at tage kontakt til den nationale Blå Flag operatør.

Hvis nødvendigt bør yderligere ressourcer som ekstra rengøringspersonale eller bærbare toiletter bringes ind for at sikre, at standarderne ikke falder.

Hvor det er muligt, bør Blå Flag området zoneres (ved brug af bøjer i vandet), så et bestemt stykke Blå Flag område forbliver reserveret til svømning, og stranden kan bevare sit Blå Flag. Det anbefales ikke, at hele stranden bruges til det pågældende arrangement.

Hvor det er muligt, bør det forsøges at sikre, at alle Blå Flag standarder stadig opfyldes på stranden under arrangementet.

Med hensyn til Blå Flag kriterierne gælder overholdelse af alle miljø- og bygningslovgivninger også for eventuelle begivenheder og/eller opførelse af faciliteter på stranden. Dette omfatter muligheden for at foretage miljørisikovurderinger om virkningen af arrangementet på de naturlige omgivelser. I dette tilfælde vil det være nødvendigt med tilladelse fra de relevante miljømyndigheder i regionen.

Offentligheden skal gives forudgående advarsel om eventuelle begivenheder planlagt på en Blå Flag strand. Dette kan være i form af plakater eller andre oplysninger på stranden, gennem annonceringer i lokalmedierne eller på relevante hjemmesider. En meddelelse med detaljer om begivenheden, varighed af begivenheden, hvor der kan fås flere oplysninger, hvor der kan klages mv., skal være tilgængelig på stranden.

I tilfældet af en aktivitet, der finder sted på stranden efter Blå Flag er taget ned, dvs. for de strande, der trækker flaget ned i slutningen af dagen, skal alle kriterierne være opfyldt, når flaget hejses igen morgenen efter. Så hvis flaget normalt hejses kl 08:00 om morgenen, skal faciliteterne opfylde Blå Flag kriterierne senest kl 08:00 om morgenen.

Bilag I – Vejledning til risikovurdering af strande

INTRODUKTION

Den internationale livredningsforening (ILS) er den globale myndighed, som arbejder for at forhindre drukning og samarbejder med nationale livredningsorganisationer for at forbedre forebyggelsen, vandsikkerhed, vandredning samt livredning. FEE anerkender ILS som verdensmyndighed i den globale indsats for at forhindre drukning.

FEE opfordrer nationale operatører og lokale myndigheder til at arbejde sammen med ILS når det er muligt.

ILS kan foretage risikovurderinger over hele verden og sikre at der placeres informationstavler på så mange strande som muligt. Hvis det ikke er muligt at få ILS til at foretage risikovurderingen, er det muligt at foretage en uafhængig risikovurdering. Nedenfor findes retningslinjer produceret af ILS.

BAGRUND

Risikostyring kan defineres som en logisk og systematisk tilgang til at identificere, analysere, vurdere, modvirke, overvåge og kommunikere risici forbundet med enhver aktivitet eller proces.

Ved vurderingen af en strand skal der tages hensyn til nogle overvejelser, herunder:

- Tilstedeværelsen og type af naturlige eller menneskeskabte farer
- Alvorligheden af farerne i relation til sundhedsrisiko
- Tilgængeligheden og anvendeligheden af afhjælpende handlinger
- Hyppigheden af brugen
- Udviklingsniveauet

PRINCIPPER

Formålet med en risikovurdering er at vurdere sandsynligheden for, at visse begivenheder vil finde sted, og vurdere den potentielle negative indvirkning, som disse begivenheder kan have på mennesker, ejendomme eller miljøet.

ILS ser gennemførelsen af risikovurderinger for alle akvatiske lokaliteter som et nøgleelement i strategierne til at reducere skader og tab af liv samt andre skadelige påvirkninger på vandmiljøet.

De vigtigste elementer i den identificerende risikostyringsproces er:

- Kommunikation og høring
- Etablering af kontekst
- Risikoidentifikation
- Risikoanalyse
- Udvikling af en plan for risikokontrol
- Overvågning og gennemgang

Den grundlæggende begrundelse for gennemførelse af en risikovurdering er at:

1. Identificere farerne ved et bestemt sted og vurdere risikoen for mulig menneskelig interaktion med faren.
2. Give grundlaget for en risikoplan
3. Forbedre sikkerheden og reducer risikoen for død eller personskade på stedet
4. Sørge for den bedste brug af ressourcer og tilskynde til effektiv styring og omkostningseffektive operationer

5. Reducere potentialet for retssager, der strammer fra ulykkes- og forvaltningspraksis
6. Give vejledning til udvikling af politik, procedure og praksis

En **fare** er en kilde til potentiel skade eller en situation med et potentiale til at forårsage et tab.

Udtrykket **risiko** bruges til at beskrive sandsynligheden for, at en given eksponering for en fare fører til et negativt resultat.

Jobbet med nøjagtigt at analysere den potentielle risiko for offentligheden på en kyst og/eller strand er kompliceret. Bestemmelsen og evalueringen af potentielle risici gøres mere kompliceret i kystregioner på grund af den kontant ændrede natur. Kystregioner er dynamiske miljøer, hvor tilstedeværelsen og niveauet for en potentiel fare varierer med mange faktorer som tid, vandforhold, vejr og menneskelig interaktion. For effektivt at kunne vurdere farer og deres tilknyttede risici skal vurdereren forstå alle de medvirkende faktorer, der samles for at skabe faren, f.eks. strandtopografien, vejret, bølger, antallet af mennesker på stranden og deres valg af aktiviteter.

Der er behov for at imødegå (kontrollere) og styre risikoen for at sikre, at besøgende kan nyde den sikreste rekreative brug af stranden. Løsninger kan omfatte en eller flere af nedenstående kontroller:

1. Fjernelse af risiko; farer, mennesker eller begge dele, hvor det er muligt
2. Fjern adgang til det sted, hvor faren kan udgøre en risiko
3. Del risikoen med en eller flere andre parter, f.eks. gennem kontrakter, partnerskaber eller forsikringer
4. Installer en barriere såsom et hegn eller vegetation
5. Forvaltningen kan omfatte:
 - a. Uddannelsesprogrammer med mål at øge bevidstheden om potentielle farer
 - b. International standardskiltning, som gør det muligt for besøgende at tage informerede beslutninger om, hvorvidt de ønsker at fortsætte ind i et område eller gennemføre en bestemt aktivitet
 - c. Overvågning af trænet personale, såsom livreddere
 - d. Implementering af passende beredskabssystemer
 - e. Brug og passende placering af offentligt redningsudstyr, såsom redningskranse
 - f. Zonering ved brug af markørbojer og flag til at definere områder, hvor ikke-kompatible aktiviteter skal udføres, såsom motorbåde, svømning og sejlads
6. Forvaltning af risikoen

Bilag J – Blå Flag retningslinjer for videre udvikling af strandforvaltningen

MILJØUDDANNELSE OG -INFORMATION

Ansatte på stranden skal undervises i Blå Flag og skal kunne videreformidle Blå Flag programmet til de besøgende.

To gange årligt skal der afholdes et møde med de ansatte omkring Blå Flag målsætninger / miljø / bæredygtighed.

Dette gøres fortrinsvis før og efter Blå Flag sæsonen, mens strande med helårssæsoner med fordel kan afholde møderne hvert halve år. Dette kan kontrolleres ved referater fra møderne.

Alle ansatte kender Blå Flag og kan videreformidle Blå Flag til de besøgene.

Der skal være et internt system i strandforvaltningen, således at nyt personale er informeret om Blå Flag-programmet og om, hvordan Blå Flag kriterierne påvirker de ansattes job. Deltidsansatte i højsæsonen skal også være informeret om Blå Flag.

MILJØFORVALTNING

Vandforbruget i de sanitære faciliteter og bade skal kontrolleres.

1. Der må være et maksimalt flow på 9 liter/minut i bruserne
2. Der må være et maksimalt flow på 6 liter/minut i vandhanerne
3. Der må være et maksimalt flow på 6 liter per toiletskyl

Stranden skal bruge vandbesparende foranstaltninger i vandhaner, bade og toiletter. Vandforbruget i håndvaskene må være op til 6 liter pr minut. Vandforbruget i bruserne i badene må være op til 9 liter per minut. Toiletskyl må ikke bruge mere end 6 liter vand per skyl.

Strandforvaltningen bør også påvirke vandforbruget hos private virksomheder eller forretninger på stranden såsom restauranter. Ved at opfylde Green Key kriterierne vil de kunne opnå Green Key certifikat.

Undtagelser:

Hvis toiletterne benytter sig af gråt vand eller har en stopknap, er et maksimum på 9 liter pr skyl tilstrækkeligt.

Ud over reduktionen af vandforbruget skal der foretages yderlige tiltag. Disse kan inkludere brug af tryk eller sensor vandhaner, betalingssystem, brug af gråt vand, et vandgenvindingssystem mv.

Der skal forefindes en miljøpolitik og en miljøplan for stranden. Planen skal indeholde en registrering af vandforbrug, affalds- og energiforbrug samt brugen af bæredygtige produkter. Alle ansatte skal informeres om og uddannes i bæredygtighedsprincipperne bag disse tiltag.

Stranden registrerer sine årlige forbrugsdata for gas, vand, elektricitet, affald og eventuelt rengøringsprodukter. Disse data indskrives i et Excel ark og omdannes til indicier.

Optegnelserne skal indeholde følgende information:

- mængde gas, elektricitet og vand
- Alle gebyrer for gas, elektricitet og vand
- Forbrugspris pr enhed gas, elektricitet og vand

Der er en energirevision hvert 5. år

Kommunen skal gennemføre en undersøgelse af de ressourcemæssige besparelser som anbefalede foranstaltninger medfører. Foranstaltningerne indgår i bæredygtighedsprogrammet.

Der må kun benyttes bæredygtige rengøringsprodukter til rengøring af faciliteterne på stranden.

Sanitære og andre rengøringsmidler skal have en anerkendt miljømærkning eller være produkter, der ikke står på sortlisten (se listen over sortlistede rengøringsprodukter).

Sanitære og andre rengøringsmidler skal have et miljømærke (for eksempel European Ecolabel, Nordic Swan og Blue Angel).

Ved outsourcing af rengøring skal den nuværende kontrakt revideres med ovennævnte vilkår. Dette skal indgå ved den næste kontraktfornyelse eller inden for maksimalt et år efter den første vurdering til det Blå Flag.

Undtagelser:

Specifikke rengøringsmidler, der overholder lov om sundhed og sikkerhed samt hygiejne og/eller fødevarerikkerhed, der benyttes enten periodisk eller i nødstilfælde, er ikke omfattet af dette kriterie.

Til daglig rengøring må kun anvendes fiberklud produkter.

Der må kun anvendes bæredygtige toiletartikler, papirhåndklæder og toiletpapir i de sanitære forhold på stranden. Sæbe og andre personlige plejeprodukter skal være til rådighed i dispensere med et doseringssystem.

Papirhåndklæder og toiletpapir skal være lavet af ikke-klorbleget papir eller have et miljømærke.

Der må kun anvendes energieffektiv belysning. Sensorer, der regulerer brugen af lys, bør installeres, hvor det anses for nyttigt.

Al belysning skal være energieffektivt (PSL, TL, SL, LED mv.). Senest et år efter inspektion af stranden skal der benyttes energieffektiv belysning i og omkring bygningerne (=udenfor). For pærer, der ikke opfylder kriteriet, skal stranden udarbejde en substitutionsplan.

Energieffektiv belysning har et minimum lysoutput på 40 lumen pr. watt. PL, TL, SL og LED belysning opfylder denne betingelse. Halogenbelysning og traditionelle pærer må ikke længere være at finde på stranden, da disse ikke opfylder betingelsen.

Hvis der ikke findes et bæredygtigt alternativ, kan en dispensation gives for dette kriterie. Stranden må derefter påvise, at det ikke teknisk kan lade sig gøre, eller at den krævede investering har en tilbagebetalingstid på over 5 år.

I og omkring bygningerne bør der være en betydelig anvendelse af belysningssensorer, der forhindrer unødigt belysning.

- Forklaring: Belysningssensorer kan tænde og slukke lyset baseret på f.eks. tilstedeværelsen af personer (bevægelsessensor) eller for lidt lys (lyssensor). På denne måde forhindres unødigt belysning.

Strandens energiforsyningen bør baseres på vedvarende energi.

Stranden bør benytte vedvarende energi

- Forklaring: Dette omfatter vedvarende energikilder som vind, sol og vand, som gennem vindmøller, solceller eller lignende producerer 100% bæredygtig energi.

Grøn gas: Den samlede mængde købt gas bør dannes bæredygtigt fra biomasse.

- Forklaring: Grøn gas er gas fremstillet af biomasse. Denne biogas blandes med naturgassen, og reducerer dermed brugen af de eksisterende fossile naturgasressourcer. Ved køb af grøn gas ledsages dette af et oprindelsescertifikat.

Stranden bør sigte efter at være klimaneutral.

Strandforvaltningen udfører et CO₂-studie for sine aktiviteter for at undersøge, om de kan være CO₂-neutrale.

Forklaring: At arbejde med CO₂-emissionscertifikater er altid kulminationen på en række aktiviteter. Først skal der spares, og så se om kommunen selv kan generere vedvarende energi. Herefter kan man neutralisere CO₂-emissionerne ved at købe CO₂-certifikater.

Kunstigt- og menneskeskabte grønne områder og haver på stranden skal holdes bæredygtigt.

Kemiske pesticider og gødning må maksimalt benyttes en gang om året, medmindre der ikke er noget organisk eller naturligt alternativ.

Da der ikke bør anvendes kemiske pesticider og gødning, kan et alternativ være gasbrænder eller mekaniske herbicider. Ved brug af en gasbrænder opnås den bedste effekt, hvis planterne ikke brændes ned til jorden, men blot forbrændes.

Blomster og haver skal vandes tidlig morgen eller efter solnedgang.

Dette kriterie skal reducere spild af postevand, specielt ved vanding af blomster og haver. Det er den bedste måde at undgå fordampning og har den bedste påvirkning på planternes rødder.

Regnvand samles og bruges til vanding af blomster og haver.

Dette kriterie er også med til at reducere spild af postevand. Et alternativt system, som opbevarer regnvand til senere brug, mindsker brugen af ferskvand til vanding.

Ved planlægning af nye grønne områder bør der plantes endemiske eller hjemmehørende arter.

Endemiske arter bruger mindre vand og bibeholder omgivelsernes biodiversitet.

Under planlægningen af nye grønne områder bør man tænke over følgende:

- a. Introduktion
- b. En generel fortegnelse over asfalterede overflader, plante- og træarter på og omkring stranden, samt en beskrivelse af nuværende landskabselementer
- c. En beskrivelse af, hvordan den nuværende og fremtidige natur skal forvaltes (f.eks. beskæring, græsning, ukrudtsbekæmpelse mv.)
- d. Lav en forvaltningsplan for naturen på og omkring stranden. Denne plan ser på den ønskede fremtidige udvikling
- e. Sammenfattede foranstaltninger og omkostninger til planen
- f. + oversigt over bilag

Kunstigt- og menneskeskabte strande skal holdes bæredygtigt.

En strand, som er kunstigt dannet, skal forvaltes bæredygtigt.

Der skal gennemføres en vurdering af økosystemet for at sikre en positiv indvirkning på miljøet. For eksempel skal tilført sands påvirkning af økosystemet minimeres.

Faciliteterne på stranden skal være fremstillet af bæredygtige materialer. Lokale leverandører bør fortrinsvis anvendes ved udrustning af stranden med nye bygninger, infrastruktur eller møbler.
--

Omfatter bygninger, møbler, infrastruktur mv.

Omfatter også miljøvenlig maling.

Der bruges miljøvenlig maling med miljømærke ved malerarbejde på strandens bygninger indvendig og udvendig.

Under nybygning, genopbygning eller renovering af stranden skal der tages hensyn til miljøet og bæredygtigheden af de anvendte materialer.

Forklaring:

- Det indkøbte træ skal være holdbart, idet der skal anvendes certificeret træ, der er godkendt af de nationale myndigheder.
- EPC er mindst 5% lavere end krævet i national lovgivning

- Andre foranstaltninger kan være: regulering af regnvand, vandbevarelse, biodiversitet, fremme af miljømæssig mobilitet eller reduktion af emissioner og forureningsudstyr i bygningen samt innovation i brugen af bygningen

Baseret på den bæredygtige indkøbspolitik, der blev formuleret i guideline 36, skal strandforvaltningen stille krav til sine leverandører. Strandforvaltningen skal bede leverandørerne om en underskrevet erklæring om levering af bæredygtige produkter og tjenester.

Forklaring:

En bæredygtighedserklæring er et dokument, der opfylder kravene i strandforvaltningen, og hvor leverandørerne erklærer at være forpligtet til dette.

VIRKSOMHEDENS SAMFUNDSANSVAR (CSR)

Strandforvaltningen har en Corporate Social Responsibility (CSR) politik, der dækker menneskerettigheder, bæredygtighed og anti-korruption

Strandforvaltningen har en CSR-politik, hvori den definerer sine målsætninger om bæredygtighed og strandens sociale ansvar.

Forklaring:

En CSR-politik er en erklæring fra strandens øverste ledelse, som viser at bæredygtighed og CSR er en integreret del af strandforvaltningen.

Stranden udvikler et CSR-program for de næste tre år

Bæredygtighedsprogrammet viser, hvilke bæredygtige initiativer der vil tages de næste tre år for at reducere forbruget af gas, vand, elektricitet og affald. Programmet omfatter også aktiviteter og foranstaltninger inden for indkøb, transportstyring, inddragelse af samfundet mv. Brug de internationale Blå Flag-kriterier som vejledning.

Enhver medarbejder kan komme med input til CSR

Strandforvaltningen skal have den politik, at alle medarbejdere kan levere input til CSR og bæredygtighedsprogrammet. Der kan for eksempel opsættes en "forslagskasse", hvori personalet kan lægge deres idéer om at øge strandens bæredygtighed.

Kommunen gennemfører mindst to initiativer i løbet af certificeringsperioden for at fremme samfundsinddragelse og socialt ansvar

For eksempel kan strandforvaltningen:

- fremme gode relationer mellem beboere og interessenter samt arbejde på et langsigtet forhold med dem (gratis faciliteter, organisering af gratis arrangementer, årlige gaver til at kompensere for ulejligheden)
- stimulere den lokale økonomi
- arbejde sammen med andre lokale organisationer som forretninger og naturorganisationer
- være aktivt involveret i en velgørenhedsorganisation eller bevaringsorganisation

- give gratis kommunikationsplatforme til velgørenhed
- distribuere bæredygtige gaver og/eller salgsposter
- sponsorere en social organisation direkte eller indirekte
- deltage aktivt i velgørhedsarbejde

Sortlistede rengøringsprodukter

FEE / Grøn Nøgle

Sortliste over rengøringsprodukter i Grøn Nøgle programmet.

Sortlisten er udarbejdet af konsulentorganisationen Ecoconso.

Listen omfatter multifunktions- og sanitetsprodukter (typiske rengøringsmidler). Til rengøring i et hvilket som helst andet specifikt område, der har brug for specielle produkter, skal der kontrolleres for overholdelse af national lovgivning.

Overfladeaktive stoffer:

Overfladeaktive stoffer, der ikke er let biologisk nedbrydelige under aerobe forhold.

Overfladeaktive stoffer, der ikke er biologisk nedbrydelige under anaerobe forhold og er klassificeret som H400/R50 (Meget giftigt for akvarist liv), Alkylphenol ethoxylate (APEO), nonylphenol ethoxylate (NPEO) og afledte kvarternære ammoniumforbindelser, der ikke er let bionedbrydelige.

Chelate forbindelser og afkalkningsmidler:

EDTA (etylen-diamin-tetra-eddikesyre) og dets salte samt phosphater.

Syre:

Phosphorsyre (H_3PO_4), saltsyre (HCl), svovlsyre (H_2SO_4).

Base:

Ammoniumhydroxid (NH_4OH).

Opløsningsmidler:

Rengøringsmidler, der består af mere end 6% VOC'er med et kogepunkt lavere end 150°C.

Klorid:

Reaktive kloridforbindelser (såsom Natriumhypochlorit, NaClO).

Konserveringsmidler:

Formaldehyd.

Antimikrobielle eller desinficerende ingredienser tilsat til andre formål end konservering.

Bioakkumulerende konserveringsmidler klassificeret som H410, H411, R50/53 eller R51/53.

Konserveringsstoffer betragtes ikke som bioakkumulerende, hvis $BCF < 100$

(biokoncentrationsfaktor) eller $\log(K_{o/w}) < 3$ (logaritmen til octanol-vand fordelingsforholdet).